

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

WSZELKIE UPRAWNIENIA KREDYTOWE.

INŻ. JAN HOLNICKI SZULC
MELJORACJE, WODOCIĄGI, KANALIZACJA.

WARSZAWA, ŻOLIBÓRZ ul. KOZIETULSKIEGO № 45 (d. wł.) TEL. 102-01.

Żądajcie wszędzie najtrwalszej i najtańszej ognioodpornej
PAPY DACHOWEJ
„GOSPODARZ”

Każdemu, kto poda nam swój adres i nadesłże markę pocztową za 10 groszy, wysyłamy bezpłatnie ilustrowaną broszurę

JAK KRYĆ DACHY

Fabryka papy **W SIERADZU**
„Gospodarz”

Otrzymaliśmy szereg odznaczeń na wystawach krajowych.

SKŁAD BRONI „SPORT”

ORAZ WARSZTATY REPARACYJNE

Sp. z ogr. odpow.

Warszawa, ul. Chmielna 33, telefon 226-13
w pobliżu Dworca Głównego

polecamy: Broń, amunicję oraz rewolwery.
Na składzie stale duży wybór broni używanej.

Katalogi wysyłamy na żądanie.

Kupującym od 100 do 200 zł.—5% rabatu, wyżej 200 zł.
—10% rabatu.

WYSYŁKA ZA ZALICZENIEM.

DO WSZELKICH ROBÓT ZIEMNYCH
W GOSPODARSTWACH ROLNYCH I PRACACH
SAMORZĄDOWYCH

polecamy na sezon wiosenny:

amerykańskie **maszyny** oryg. **MARTINA**

do budowy i naprawy dróg ziemnych
i wykonywania rowów,

amerykańskie oryg. SZUFLE konne „COLUMBUS”

samoostrzące się, z jednego kawałka blachy stalowej

do kopania i zasypywania rowów,
do robienia nasypów,
do szlamowania stawów.

UŻYCIE TYCH MASZYN ZAPEWNIĄ:

Wielką oszczędność na kosztach robocizny — Doskonałą i szybką pracę.

GENERALNA REPRZENTACJA NA POLSKĘ

BRONIKOWSKI, GRODZKI I WASILEWSKI, S. A.

WARSZAWA — SENATORSKA 33. — LWÓW — ROMANOWICZA 11. — POZNAŃ — POCZTOWA 10.

Warszawa, 14 lipca 1929 r.

DIABOLO

ORYGINALNA SZWEDZKA WIRÓWKA
JEST NAJLEPSZA DLA ROLNIKA

„DIABOLO” jest prostej i bardzo trwałej budowy i odtłuszcza najdokładniej.—15-o letnia gwarancja,

Według zdania setek tysięcy gospodarzy i rzeczoznawców, maszyna ta zapewnia najlepsze wyniki i zyski.

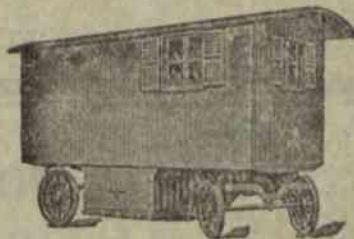
Sprzedaż również PARNIKÓW I MASZYN DO SZYCIA MARKI „DIABOLO” na bardzo dogodnych warunkach.

Splata małymi ratami miesięcznymi.

DIABOLO-SEPARATOR SP. Z OGR. ODP.

Warszawa, ulica Królewska № 23,
Poznań, ul. Wodna 14,
Lwów, ul. Akademicka 4,
Kraków, ul. Poselska 18.

BUDUJMY POLSKĄ WIEŚ OGNIOTRWALE
UDOSKONALONE MASZyny DO WYROBU

Dachówki cementowej,
Pustaków betonowych,
Cembrowin studziennych,
Słupów, Rur, Płyt
chodnikowych
z piasku i cementu

Betoniarki,
Wozy mieszkalne,
Beczkowozy do
polewania szosy

POLECA

FABRYKA MASZYN

RZEWUSKI i S-ka Sp. Akc.
WARSZAWA, ULICA ORDYNACKA № 7.

SPÓŁKA AKCYJNA DO EKSPLOATACJI PAŃSTWOWEGO
MONOPOLU ZAPALCZANEGO
W POLSCE

POLECA

ZAPALKI

POLECA

ZAPALKI

KSIĄŻECZKOWE ORAZ CZERWONE IMPREGNOWANE
FORMAT $\frac{1}{2}$ i $\frac{3}{4}$

czas. 13458/11/28

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO.

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH POLSKICH.

NUMER POJEDYNCZY 1 ZŁOTY.

KONTO CZEKOWE POCZT KASY OSZCZ. № 1520.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 7
TELEFONY: 131-92 I 225-50.

Redakcja ręczników niezwraca.

Ceny ogłoszeń: Całe wolne miejsce na pierwszej stronie okładki 300 zł.; 1/2 — 150 zł. Cała strona poza tekstem 200 zł., 1/2 — 100 zł., 1/4 — 50 zł. W tekście o 50% drożej. Ogłoszenia związków samorz., dostarczone bezpośrednio do administracji, o 25% taniej. Ogłoszenia, nadesłane bez podania wymiaru, drukuje się na 1/4 strony.

Kierownik Redakcji Aleksander Bogusławski.

Komitet Redakcyjny: Józef Bek, Stefan Boguszewski, Dr. Władysław Dalbor, Wacław Gajewski, Władysław Korsak, Joachim Wołoszynowski.

ROK XI.

WARSZAWA, 14 LIPCA 1929 R.

Nr. 28

TREŚĆ NUMERU 28: W sprawie budowy elewatorów zbożowych — Zygmunt Przepałkowski. Wydatki i dochody izb rolniczych w roku 1927 — A. Wensław. Próba wyznaczenia liczby bibliotek na terenie województwa łódzkiego — Piotr Maślankiewicz. Przegląd orzecznictwa. Dookoła spraw samorządowych. Z życia samorządu. Gmina wiejska i miejska: a) Wymiar komunalnego podatku od gruntów państwowych — H. b) Z gmin. Wiadomości gospodarcze. Poradnik. Wydawnictwa nadesłane. Ogłoszenia.

W sprawie budowy elewatorów zbożowych

Sprawa regulacji zbytu produktów rolnych, poza czynnikami rządowymi, oraz bardzo nielicznymi odosobnionymi w swej działalności spółdzielniami i zrzeszeniami nie wzbudza dotychczas szerszego zainteresowania. Jeżeli mówi się tu i tam o kwestji tak dla producenta zasadniczej, jaką jest dogodny zbytu produktu jego wytwórczości, to są tylko słowa, które czy przez brak zrozumienia, czy organizacji nie mogą doczekać się zamiany na czyn, choć potrzeba nagli, a każdy stracony dzień przynosi rolnictwu nieobliczalne straty.

Prawda, że olbrzymie wysiłki Rządu, zmierzające do uregulowania obrotu zbożowego w kraju, czy to przez gromadzenie rezerw zbożowych, czy budowę elewatorów, czy politykę celną, wreszcie akcję Państw. Banku Rolnego w dużym stopniu łagodzą opłakany stan rzeczy, jednakże bez współdziałania ze strony czynnika społecznego nieprędko nastąpi uzdrowienie zupełne.

Jak Państw. Bank Rolny nie spełni zakreślonego sobie zadania, jeżeli w terenie nie znajdzie gęstej sieci kas Pożyczkowo - Oszczędn. o odpowiedniej pojemności, tak samo elewatory państwowe, za wyjątkiem najbliższej okolicy nie przyczynią się do uregulowania zbytu produktów wśród drobnych rolników, jeżeli nie znajdą odpowiednika w postaci elewatorów powiatowych, względnie miejskich.

I o ile sprawa kas Pożyczkowo - Oszczędn. mająca za zadanie zaspokojenie głodu pieniężnego na wsi, walczą skutecznie z rozwielnioną lichwą — spotyka się z coraz większym zrozumieniem, o tyle kwestja regulacji

zbytu produktów rolnych jest do dziś otwarta, chociaż wymaga szybkiego zrealizowania.

Stan rolniczy jest w tem nieszczęśliwym położeniu, że wyprzedaje swój produkt nie wtedy kiedy chce, a kiedy musi. A musi zawsze bezpośrednio po zbiorach z powodu ciężących na nim zobowiązań.

Powoduje to masową podaż produktów rolnych na rynkach i co za tem idzie sztuczną zniżkę cen. Jest to moment, w którym produkty te przechodzą do rąk solidarnie występujących pośredników — każdy bowiem rynek zbożowy posiada ich pod dostatkiem. O zasadach, które mi się rządzą, wszyscy wiemy, a polegają one w głównej mierze na całkowitem steroryzowaniu rynku. Pomijając już fakt wykupywania zboża w najpomyślniejszych dla siebie koniunkturach handlowych, biorą oni haracz jeszcze w postaci lokalnych zniżek cen, dochodzących do 20% wartości notowań giełdowych, dopuszczają się oszustw na wadze, ba, nawet na worku.

Ze wszystkich reprezentacyj rolniczych najbardziej bodaj powołane są do współdziałania w tej sprawie sejmiki powiatowe.

Budowa elewatorów powiatowych w całej Rzeczypospolitej winna być hasłem ludności rolniczej.

Taka sieć elewatorów, nie tylko wykluczając szkodliwe pośrednictwo ułatwiłaby zbytu produktów rolnikom, ale spełniłaby zadanie ogólnie państwowego znaczenia w zakresie rezerw zbożowych, oraz stabilizacji cen tych podstawowych artykułów produkcji krajowej.

Niezależnie od tego elewatory te mogłyby spełniać jeszcze dodatkowe równie ważne zadania, jak udzielanie kredytów pod zastaw, przechowywanie i czyszczenie zboża, prowadzenie selekcji nasion, wreszcie przeróbkę surowca na miejscu.

*) Zwracamy uwagę Czytelników na ten artykuł, jako pierwszą rozprawę o pracy, dotychczas przez samorządy nie dokonywanej. (Redakcja).

W 1749/78/130

Powstanie takiej sieci elewatorów samorządowych, połączonych w Związek, zmieniliby pojęcie dzisiejszej giełdy zbożowo - towarowej, gdyż wprowadziłoby do niej czynnik społeczny i państwowy.

Prócz kosztów budowy, elewatory te nie wymagałyby żadnych dodatkowych kapitałów, gdyż przy uzgodnieniu swej działalności z działalnością Państwowego Banku Rolnego w zakresie tworzenia rezerw zbożowych, oraz zespoleniu swoich operacji z operacjami komunalnych kas oszczędnościowych, ograniczającemi kredyt wekslowy na wsi, na korzyść kredytu towarowego, osiągnęłyby środki dostateczne do prowadzenia stałego obrotu zbożem.

Mając na względzie wyżej wymienione zasady, Sejmik powiatu Makowskiego rozpoczął w bieżącym roku budowę elewatora, dostosowanego do potrzeb miejscowego rynku, obliczonego na magazynowanie, standaryzowanie i szybki obrót czterech gatunków płodów rolnych nie podlegających łatwemu zepsuciu, jakimi są: żyto, pszenica, owies i jęczmień.

Jest to typ elewatora o małej stosunkowo pojemności 400 tonn, który jednakże przy sprawnym obrocie korzystnie wpłynie na unormowanie zbytu zboża na głównych rynkach w Makowie i Różanie.

Koszt budowy tego elewatora, będącego skojarzeniem typu nisko warstwowego, uwzględniającego, skup drobnicowy z silosami, zaopatrzonego w 3 samodzielnie pracujące dźwigi i komplet maszyn czyszczących, poruszanych elektrycznością, połączony z istniejącym już młynem, obliczony jest na 100.000 zł.

Stosunkowo więc nieznacznym nakładem kapitału sejmik Makowski wszedł na drogę realnych w tym względzie poczynań, starając się spełnić ciężące na nim zadanie w zakresie unormowania obrotu zbożowego w powiecie.

Ponieważ jest to pierwszy w tym kierunku krok uczyniony przez Powiatowy Związek Samorządowy w Polsce, przeto sumą doświadczeń osiągnięta przez powiat Makowski z pewnością przyczyni się do opanowania tej zaniedbanej dotychczas pracy.

Jeżeli samorząd jednego z najbiedniejszych powiatów, jakim jest powiat Maków Mazowiecki, w dodatku położony w jaknajniekorzystniejszych warunkach komunikacyjnych, znajdzie powodzenie na tej drodze, to fakt ten będzie dowodem, że leży to w możliwościach każdego samorządu powiatowego.

Zygmunt Przepałkowski.

Wydatki i dochody izb rolniczych w roku 1927

Artykuł 68 konstytucji przewiduje utworzenie samorządu gospodarczego t. j. izb rolniczych, przemysłowo - handlowych i rzemieślniczych. Główną podstawą egzystencji Polski jest bezwątpienia rolnictwo, to też konieczność szybkiego wzmocnienia wytwórczości rolnej, co w znacznej mierze wpłynie na zwiększenie eksportu, będącego naczelnym zadaniem polityki gospodarczej państwa przyspieszyła ustawowe załatwienie tej tak ważnej dziedziny życia gospodarczego. Toteż rozporządzenie Prezydenta z dnia 22 marca 1928 r. polewa do życia izby rolnicze jako gałęź samorządu gospodarczego.

Samorząd gospodarczy istniał w Polsce tylko w byłych zaborach niemieckim i austriackim, zaś w zaborze rosyjskim niebyło go. Izby rolnicze istniały tylko w zaborze pruskim, było ich trzy, Wielkopolska, Pomorska i Śląska, powołane do życia ustawą z dnia 30 czerwca 1894 r. o izbach rolniczych.

Do zakresu działania ich należy przedstawicielstwo i obrona interesów rolnictwa, samodzielne przedsięwzięcie środków w zakresie wszechstronnego popierania rolnictwa, jak również czynności powierzone izbom rolniczym przez ustawy i rozporządzenia, współdziałanie z czynnikami rządowymi i samorządowymi we wszystkich sprawach dotyczących rolnictwa. Jednak nie tylko izby rolnicze mają ten obowiązek, gdyż i związki samorządu terytorjalnego, będąc wykonawcami w swym zakresie programu państwowej polityki gospodarczej, mają za zadanie rozwinięcie samodzielnej pracy w zakresie podniesienia rolnictwa. Ustawa z dnia 9 lipca 1920 r. o szkolnictwie rolniczym i z dnia 28 października 1925 r. o popieraniu hodowli.

Prace nad podniesieniem rolnictwa w powiecie, winny znajdować należną opiekę w powiatowych związkach komunalnych.

Ciężące na nich względem rolnictwa obowiązki są poniekąd główną podstawą ich działalności. Wprowadzenie w życie samorządu rolniczego wywoływało przez pewien czas obawy o pewnych czynników rządowych i poczęści samorządowych, które w powstaniu oddzielnego samorządu upatrywały pewne osłabienie rozwoju samorządu terytorjalnego. Są to obawy nie słuszne, gdyż samorząd rolniczy winien skoordynować swą działalność ze związkami samorządu terytorjalnego, a jest rzeczą pewną, że znajdą one niewyczerpany teren do wykazania inicjatywy w realizowaniu programu gospodarczego Polski.

Obecnie przyjrzymy się jak gospodarowały izby rolnicze w roku 1927. Z załączonej poniżej tablicy widzimy iż zastosowany został podział wydatków na wydatki zwyczajne, nadzwyczajne i sumy obrotowe, o których mówić nie będziemy, gdyż stanowią bardzo mały odsetek, natomiast zaimiemy się szczegółowo zbadaniem wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych.

Przy porównaniu wydatków zwyczajnych z nadzwyczajnymi, możemy stwierdzić korzystne ustosunkowanie się wydatków nadzwyczajnych. Wydatki te im większy stanowią odsetek, tem korzystniej przemawiają na rzecz gospodarki izb, ponieważ wydatki na inwestycje stanowią podkład o rozszerzenia zaspokojenia potrzeb w przyszłości.

Początkowo omówimy wydatki zwyczajne. Wydatki na administrację izb, stanowiące dość znaczny odsetek 16,1% wydatków zwyczajnych wszystkich izb zaj

Wydatki izb rolniczych. Zestawienie szczegółowe.

Wyszczególnienie	Ogółem	Wielko- polska	Po- morska	Śląska	Liczby względne			
					Ogółem	Wielko- polska	Po- morska	Śląska
Tysiące złotych					Liczby względne			
Wydatki ogółem	3.675,3	1.860,0	1.222,7	592,6				
Wydatki zwyczajne	3.222,6	1.742,1	1.165,9	314,6	100,0	100,0	100,0	1,000
Administracja	520,7	236,7	233,9	50,1	16,1	13,6	20,1	15,9
Wydatki osobowe	423,7	207,2	175,4	41,1	13,1	11,9	15,1	13,1
" rzeczowe	97,0	29,5	58,5	9,0	3,0	1,7	5,0	2,8
Oświata	914,9	409,5	400,9	104,5	28,4	23,5	34,4	33,2
Utrzymanie szkół rolniczych własnych	895,1	409,5	400,9	84,7	27,8	23,5	34,4	26,9
Inne	19,8	—	—	19,8	0,6	—	—	6,3
Sztuka i kultura	15,9	3,4	—	12,5	0,5	0,2	—	4,0
Popieranie rolnictwa	1.754,4	1.075,8	531,1	147,5	54,6	61,8	45,5	46,9
Popieranie hodowli	573,5	257,9	267,9	47,7	17,9	14,8	23,0	15,2
Stacje doświadczalne szkółki gosp. wzorowego	797,6	521,4	219,6	56,6	24,8	29,9	18,8	18,0
Zasiłki dla organizacji rolniczych	85,0	57,6	—	27,4	2,6	3,4	—	8,7
Składka do organizacji i związków	1,8	1,8	—	—	0,1	0,1	—	—
Inne	296,3	237,1	43,6	15,8	9,2	13,6	3,7	5,0
Utrzymanie realności	8,3	8,3	—	—	0,2	0,5	—	—
Różne	8,4	8,4	—	—	0,2	0,5	—	—
Wydatki nadzwyczajne	438,2	117,9	56,8	263,5	100,0	100,0	100,0	100,0
Budowa i urządzenie gmachów adm.	7,5	7,5	—	—	1,7	6,4	—	—
" " " " szkolnych	358,8	99,9	—	258,9	81,9	84,7	—	98,3
Różne	71,9	10,5	56,8	4,6	16,4	8,9	100,0	1,7
Sumy obrotowe	14,5	—	—	14,5	100,0	100,0	100,0	100,0
w tem pozostałość kasowa	—	—	—	—	—	—	—	—

muja trzecie miejsce co do wysokości odsetka. Zbyt wysokie odsetki wydatkowane na administrację nie są zjawiskiem pożądanym ani w samorządzie rolniczym, ani terytorjalnym, lecz są koniecznością tak ze względu na reprezentację izb w odnośnych kołach gospodarczych, jak i załatwianie czynności powierzonych izbom przez ustawy i rozporządzenia. Z pośród wydatków administracyjnych na pierwszym miejscu są wydatki osobowe wynoszące 11,90% w izbie Wielkopolskiej, 15,1% — w Pomorskiej i 13,1% w Śląskiej. Drugie miejsce w wydatkach administracyjnych zajmują wydatki rzeczowe, (wynoszące 3,0% wydatków zwyczajnych), związane z utrzymaniem biura (opał, światło, ubezpieczenia, zakup i reparacja inwentarza), opłata dość wysokich czynszów komornianych (nie wszystkie izby wykazały w zamknięciach rachunkowych, iż posiadają własne lokale), kosztami podróży, wydatkami reprezentacyjnymi i t. p.

Drugie miejsce w wydatkach zwyczajnych przypada na oświatę. Widzimy, iż w dziale oświaty najwięcej wydała Izba Pomorska, następnie Śląska, najmniej zaś Wielkopolska. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż wydatki na oświatę, są prawie wyłącznie wydatkami na utrzymanie szkół rolniczych własnych. Zbliżonemi do wydatków na oświatę, są wydatki na sztukę i kulturę, wynoszące we wszystkich izbach 0,5% wydatków zwyczajnych, które całkowicie poszły na wydawnictwa.

Wydatki na popieranie rolnictwa zajmują pierwsze miejsce, 54,6% wydatków zwyczajnych, z których wydano najwięcej na stacje doświadczalne, szkółki, gospodarstwa wzorowe, nieco mniej na popieranie hodowli i

najmniej na zasiłki dla organizacji rolniczych. Podczas gdy wydatki na popieranie hodowli w izbie Pomorskiej stoją na pierwszym miejscu, w izbie Wielkopolskiej i Śląskiej — na drugim. Odwrotny zaś stosunek przypada na stacje doświadczalne, szkółki, gospodarstwa wzorowe. Tu przedstawia się on następująco: najwięcej wydatkowano przez izbę Wielkopolską, stosunkowo nie wiele przez izbę Pomorską i najmniej przez Śląską. Dość znaczny odsetek wydały izby Śląska i Wielkopolska na zasiłki dla organizacji rolniczych. Składki do organizacji i związków bezwzględnie uiszczają wszystkie izby, lecz wykazano natomiast tylko przez izbę Wielkopolską. Wydatków nadzwyczajnych na popieranie rolnictwa nie było.

W dziale utrzymania realności znajdujemy wydatki wyłącznie na utrzymanie domów czynszowych i to tylko w izbie Wielkopolskiej. Do wydatków „różnych” zaliczyliśmy również spłatę odsetek uskuteczonych przez izbę Wielkopolską.

Wydatki nadzwyczajne wykazują wyraźnie, iż samorząd rolniczy dba w pierwszym rzędzie o oświatę rolniczą, zakładając i budując szkoły rolnicze. W wydatkach nadzwyczajnych, wydatki na szkolnictwo rolnicze w izbie Śląskiej zajmują pierwsze miejsce, a w Wielkopolskiej drugie. Pomorska żadnych inwestycji w dziedzinie szkolnictwa nie miała.

Administracja w wydatkach nadzwyczajnych pochłonęła stosunkowo mały odsetek, gdyż zaledwie 1,7% wydatków wszystkich izb. Do „różnych”, jak i w wydatkach zwyczajnych włączyliśmy długi izby Śląskiej. Od-

setek ten nie jest zbyt wysoki, gdyż wynosi 1,7% wydatków nadzwyczajnych izby Śląskiej.

DOCHODY IZB ROLNICZYCH.

Omówiwszy rodzaje wydatków na zaspakajanie potrzeb z możliwie dokładnem wyszczególnieniem rodzaju

ju i wysokość kwot przeznaczonych na poszczególne cele samorządu rolniczego, przejdziemy do analizy środków, za pomocą których dokonana została realizacja tych zadań.

Załączona poniżej tablica przedstawia wpływy izb rolniczych z różnego rodzaju źródeł dochodowych.

Dochody izb rolniczych.

Wyszczególnienie	Tysiące złotych.								1927.	
	Ogółem		Wielkopolska		Pomorska		Śląska			
	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%	ogółem	%		
Dochody ogółem	3.756,7	—	1.930,9	—	1.233,2	—	592,6	—		
Dochody zwyczajne i nadzwyczajne	3.584,3	—	1.930,9	—	1.233,2	—	420,2	—		
Dochody zwyczajne	3.432,2	100,0	1.778,8	100,0	1.233,2	100,0	420,2	100,0		
Podatki na rzecz izb	1.115,3	32,5	607,3	34,2	436,6	35,4	71,0	16,9		
Oplaty administracyjne	77,8	2,3	77,8	4,4	—	—	—	—		
Dochód z majątku	136,3	4,0	136,3	7,7	—	—	—	—		
Czynsze dzierżawne	12,4	0,4	12,4	0,7	—	—	—	—		
Procenty od ulokowanych kapitałów	30,2	0,9	30,2	1,7	—	—	—	—		
Inne	93,7	2,7	93,7	5,3	—	—	—	—		
Zwroty kosztów za korzystanie z zakładów i urzędów dobra publicznego	1.332,5	38,8	509,6	28,6	796,6	64,6	26,3	6,3		
Subwencje i zasiłki	584,9	17,1	287,7	16,2	—	—	297,2	70,7		
od państwa	534,7	15,6	244,0	13,7	—	—	290,7	69,2		
„ samorządu	43,7	1,3	43,7	2,5	—	—	—	—		
„ inne	6,5	0,2	—	—	—	—	6,5	1,5		
Dochód z przedsiębiorstw	142,9	4,1	135,6	7,6	—	—	7,3	1,7		
Inne	42,5	1,2	24,1	1,3	—	—	18,4	4,4		
Dochody nadzwyczajne	152,1	100,0	152,1	100,0	—	—	—	—		
Pożyczki	—	—	—	—	—	—	—	—		
Specjalne składki na budowę szkół	152,1	100,0	152,1	100,0	—	—	—	—		
Inne	—	—	—	—	—	—	—	—		
Zaległe	3,0	—	—	—	—	—	3,0	—		
Sumy obrotowe	169,4	—	—	—	—	—	169,4	—		
w tem pozost. kasowa	169,4	—	—	—	—	—	169,4	—		

Wszystkie dochody dzielimy na zwyczajne, nadzwyczajne, zaległe i sumy obrotowe. Sumy obrotowe są to wyłącznie pozostałości kasowe z roku poprzedniego. Dochody zaległe są tylko w izbie Śląskiej, a suma ich jest tak nieznaczna, iż omawiać ich nie będziemy. Zajmiemy się natomiast szczegółowem badaniem dochodów zwyczajnych i nadzwyczajnych.

Z powyższej tablicy widzimy, iż najważniejszym źródłem do pokrycia preliminarowanych wydatków były zwroty kosztów za korzystanie z zakładów i urzędów dobra publicznego, wynoszące 38,9% dochodów zwyczajnych wszystkich izb. Na drugim miejscu znajdziemy dodatki do państwowych podatków. Dalej idą subwencje i zasiłki, przyczem od państwa otrzymano 15,6%, od samorządu 1,3% i innych 0,2%. Dochody z przedsiębiorstw choć wykazują niewielki odsetek, zajmują czwarte miejsce w dochodach zwyczajnych. Dochód z majątku zajmuje piąte miejsce w układzie ogólnym. Dochody nadzwyczajne całkowicie wpłynęły na budowę szkół rolniczych. Zapoznawszy się z całokształtem izb, zajmujemy się zanalizowaniem źródeł pokrycia wydatków poszczególnych izb.

Ukształtowanie się poszczególnych rodzajów dochodów jest tu nieco odmienne, niż w dochodach ogółem.

Największym źródłem są tu dodatki do państwowego podatku gruntowego i wynoszą w izbie Wielkopolskiej 34,2%, Pomorskiej 35,4% i Śląskiej 16,9%. Tak znaczne wpływy ze zwrotu kosztów za korzystanie z zakładów i urzędów dobra publicznego w izbie Pomorskiej, tłumaczy się tem, iż w nadesłanem zamknięciu rachunkowem nie był uwidoczniiony podział na poszczególne rodzaje dochodów.

Drugie miejsce co do wysokości odsetka zajmują zwroty kosztów za korzystanie z zakładów i urzędów dobra publicznego, przyczem izba Śląska wykazała największy wpływ z tego tytułu. Tak niski procent dochodów izby Śląskiej z podatków i zwrotów kosztów znalazł swój oddźwięk w dziale subwencji i zasiłków. W celu ułatwienia izbom wykonania ich zadań, państwo i inne związki prawno - publiczne udzielają izbom subwencji i zasiłków na różnego rodzaju cele. Widzimy, iż izba Śląska otrzymała 70,7% sumy dochodów zwyczajnych, przyczem od państwa 69,2%. Gdyby nie te zasiłki, gospodarka izby Śląskiej byłaby deficytowa, gdyż inne źródła dochodów wynoszą zaledwie 29,3%.

Wręcz odwrotny stosunek widzimy w izbie Wielkopolskiej. Tu najważniejszymi źródłami są podatki na rzecz izb i zwroty kosztów. Subwencje i zasiłki zajmują

trzecie miejsce i wynoszą 16,2%, z czego od państwa wpłynęło 13,7% i od samorządu 2,5%. Dochód z majątku izby jest dość znaczny i wynosi 7,7% dochodów zwyczajnych.

W dziale dochodu z przedsiębiorstw nie jest wykazane szersze ujęcie gospodarki przedsiębiorstw, lecz tylko rezultaty netto, przeto w dochodach uwzględniane są tylko czyste zyski z tych obiektów. Wykazany do-

chód z przedsiębiorstw, stanowiący 7,6% dochodów zwyczajnych otrzymany jest z drukarni i księgarni „Poradnika Gospodarskiego”, administrowanego przez izbę Wielkopolską.

W dochodach nadzwyczajnych widzimy wpływ wynoszący 152,1 tysięcy złotych, udzielony przez Ministerstwo Rolnictwa na urządzenie szkoły mleczarskiej.

A. Wenstau.

Próba wyznaczenia liczby bibliotek na terenie województwa łódzkiego

Omawiany w kołach bibliotekarskich i samorządowych projekt ustawy o gminnych bibliotekach publicznych nie posiada dotąd szczegółowego opracowania na podstawie źródłowych materiałów. Poszczególne dotąd wystąpienia w prasie, ogólnie dotyczące całości zagadnienia, nie przybliżają nas jeszcze do jądra sprawy — do trudności, z którymi trzeba się będzie zetknąć w naszych warunkach. Nieprędko będzie można mieć potrzebne w tym celu materiały w odniesieniu do całego terytorjum Polski, niemniej jednak najważniejszym byłoby zrobienie tego przygotowania wcześniej, zanim projekt ustawy wszedłby w życie.

W dość wąskim zakresie opracowuję materiały do projektu sieci bibliotecznej w województwie łódzkim (nie kusząc się o rozwiązanie całości sprawy, gdyż wymagałoby to dłuższych studjów), z pracy tej podaję tutaj wyniki w krótkim zarysie.

Projekt ustawy bibliotecznej przewiduje tworzenie bibliotek stałych we wszystkich miastach bez względu na liczbę mieszkańców. Nie nasuwają się więc żadne wątpliwości ile ma być bibliotek w miastach. Inaczej zupełnie wygląda ta sprawa na wsi. Projekt ustawy nie formułuje żadnej zasady, zostawiając rozstrzygnięcie tej trudności przepisom wykonawczym (w paragr. 3) oraz określa to w paragrafie 5 następująco: „Gminy zbiorowe winny dbać o równomierne zaopatrzenie w książki wszystkich ośrodków wsi wchodzących w skład gminy”.

Niedostateczne jest oczywiście to określenie; nie wskazuje w jaki sposób można będzie równomiernie zaopatrzyć wszystkie ośrodki wiejskie w książki, a jest to sprawa niemal zasadnicza w racjonalnem budowaniu sieci bibliotecznej. Należałoby przyjąć jakąś zasadę, choćby czysto teoretyczną, bo w budowaniu sieci bibliotecznej doświadczeń, w skali jak to przewiduje projekt ustawy, nie mamy żadnych. Najślusniejsze, wydaje mi się, byłoby przyjęcie tych samych założeń, na jakich oparto się budowanie sieci szkół powszechnych. Analogja celów i warunków jest niezwykle bliska.

Ustawa z dnia 17 lutego 1922 r. o szkolnictwie powszechnem tworzy t. zw. obwody szkolne wyraźnie określając zasięg obwodu szkolnego: „droga do szkoły nie ma przekraczać 3 kilometrów”. Tworząc w ten sam sposób zasięg 1 biblioteki możemy zorientować się ile teoretycznie winno być bibliotek. Powierzchnia obejmowana przez 1 bibliotekę równałaby się wtedy 23,38 km.² (Szczegóły foremny wpisany w koło o promieniu 3 km.

(patrz: Falski M. „Materiały do projektu realizacji powszechnego nauczania...”, Warszawa, M. W. R. i O. P., 1921, str. 108 — 109).

Powierzchnia województwa łódzkiego równa się 18,975 km.² — otrzymalibyśmy ogółem na województwo 812 bibliotek. Średnio wypadłoby na 1 gminę 3,5 bibliotek, przyczem 1 biblioteka obsługiwałaby 10,8 miejscowości i 1741 mieszkańców. (Ludność tylko wsi, dane z r. 1921).

Według danych z r. 1925/26 było wtedy w województwie łódzkim na wsi 1762 miejscowości szkolnych, czyli przeszło 2 razy więcej w porównaniu z otrzymaną liczbą bibliotek. Świadczy to, że liczba 812 bibliotek na województwo łódzkie nie jest zupełnie wygórowaną.

Biblioteki na wsiach będą 2 typów: stałe i wędrownie. Biblioteki stałe siłą rzeczy powstawać będą we wsiach największych, wędrownie zaś we wsiach małych i oddalonych od większych skupień. Chcąc w przybliżeniu wiedzieć ile będzie bibliotek stałych na wsi, trzeba się zorientować jakie mamy miejscowości w województwie łódzkim. (Tabl. I).

Tablica I. *Miejscowości według liczby mieszkańców w województwie łódzkim.*

Dane ze spisu ludności w r. 1921.

Grupy miejscowości	Liczba	Ludność zamieszkała	0/0 ogółu miejscowości w wojew.	0/0 ogółu ludności w województwie
od 1 — 199 mk.	6270	516.475	71,0	36,0
200 — 499 „	1693	506.844	19,2	36,0
500 — 999 „	331	220.397	3,8	16,0
1000 — 1999 „	67	88.845	0,7	6,0
od 2000 mk. wzwyż.	26	81.364	0,3	6,0

Gdyby biblioteki stałe zakładać w miejscowościach od 1000 mk., byłoby tych bibliotek zaledwie 93 na całe województwo, ilość stanowczo za mała na 232 gminy województwa łódzkiego. Biblioteki stałe należałoby prawdopodobnie zakładać w miejscowościach od 500 mk.; nie jest to za niska granica, gdyż w promieniu 3 km. znajduje się średnio prawie 11 miejscowości, których ludność przeciętnie wyniesie 1741 mk. (Przy teoretycznem założeniu, że miejscowości wszystkie są równomiernie rozrzucone). Wynikłoby z tego, że bibliotek stałych będzie

przeszło 400, to znaczy tyle ile jest miejscowości powyżej 500 mk. Bibliotek wędrownych byłoby również prawie 400.

W poszczególnych powiatach nierównomiernie jednak rozkłada się liczba miejscowości powyżej 500 mk. w stosunku do projektowanej liczby bibliotek. (Tabl. II). Z tablicy tej widzimy, że 7 powiatów (oznaczone znakiem —) ma niedostateczną ilość miejscowości powyżej 500 mk. i tam liczba bibliotek stałych musiałaby ulec naturalnemu zwężeniu. Resztę wypełniłyby biblioteki wędrowne. W powiatach pozostałych (ze znakiem +) ilość miejscowości powyżej 500 mk. jest stosunkowo bardzo wielka i tam możnaby zmniejszyć ilość bibliotek wędrownych. W powiecie wieluńskim np. liczba tych miejscowości przekracza nawet projektowaną ilość bibliotek; wobec naturalnego układu dużych skupień wiejskich możnaby tam tworzyć wyłącznie biblioteki stałe. Przykładem przekonywującym byłby fakt, że Polska Macierz Szkolna posiada w tym powiecie niezwykle dużą ilość bibliotek, bo aż 33 na ogólną ilość 109 w całym województwie łódzkim. (Sprawozdanie P. M. S. za rok 1927).

Tablica II. Porównanie projektowanej liczby bibliotek z ilością miejscowości powyżej 500 mk. w woj. łódzkim.

Nazwa powiatu	Projektowana liczba bibliotek		Ilość miejscowości powyżej 500 mk.
Brzeziny	48	—	19
Kalisz	63	+	45
Koło	53	—	15
Konin	55	—	18
Łask	59	+	36
Łęczyca	56	—	10
Łódź	37	+	24
Piotrków	89	+	49
Radomsko	90	+	62
Sieradz	69	—	24
Słupca	47	—	17
Turek	57	—	14
Wieluń	89	+	91
Razem	812		424

W tem dość sztywnem wskazaniu granicy bibliotek stałych chodziło by mi o zaznaczenie konieczności zakła-

daniania bibliotek stałych w skupieniach najsilniejszych, gdzie biblioteki miałyby najlepsze warunki rozwoju.

Czy ta ilość bibliotek nie obciążałaby nadmiernie samorządów gminnych; ostatnio projektowane jest obciążenie na cele biblioteczne bardzo niewielkie i rozłożone byłoby równomiernie między samorząd gminny, samorząd powiatowy i państwo w sposób następujący:

10 gr. na 1 mieszk. samorząd gminny
10 " " " " " powiatowy
10 " " " " " państwo

Razem 30 gr. na 1 mieszk.

W województwie łódzkim obciążenie 10 gr. na 1 mk. byłoby bardzo nieznaczne w porównaniu z ponoszonemi przez gminy ciężarami (Tabl. III). W zestawieniu z całym obciążeniem ludności wydatki na biblioteki wyniosłyby zaledwie ułamek procentu (0,9%). W stosunku do wydatków budżetowych własnych gmin wiejskich wydatki na biblioteki stanowiłyby 2%. Wydatki na biblioteki byłyby prawie piętnastokrotnie mniejsze od wydatków na oświatę!

Tablica III. Zamknięcia rachunkowe gmin wiejskich w r. 1927/28 i zamierzenia budżetowe na r. 1928/29. Woj. Łódzkie.

Rok budżetowy	Wydatki wszystkich wraz z sumami przechodniemi obcemi zł.	Średn. na 1 mk. zł.	Wydatki budżet. własne zł.	Średn. na 1 mk. zł.	Wydatki na ośw. zł.	Średn. na 1 mk. zł.
1927/28	16.010 000	11,55	7.913.000	6,71	1.612.000	1,16
1928/29	—	—	8 675.000	6,26	2.028.000	1,46

Stosunkowo więc łatwo w województwie łódzkim możnaby zrealizować całą sieć bibliotek. Fundusze potrzebne nie od razu pozwoliłyby na założenie całej sieci, wykonanie całego projektu dałoby się jednak z łatwością przeprowadzić w ciągu 5 względnie 10 lat.

Piotr Maślankiewicz.

WALEC PAROWY DROGOWY

o wadze użytecznej około 12 ton dostarczy z powodu zmiany dyspozycji wprost ze składu

Firma

ZJEDNOCZONE FABRYKI MASZYN, KOTŁÓW I WAGONÓW

L. ZIELENIEWSKI i FITZNER-GAMPER S. A.

KRAKÓW, UL. GRZEGÓRZECKA № 69, LUB WARSZAWA, AL. UJAZDOWSKA № 36.

Przegląd orzecznictwa

SWIADCZENIA DROGOWE W NATURZE.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozpatrzył w dn. 25 marca 1929 r. sprawę treści następującej:

Rada Miejska m. Otwocka uchwaliła w dniu 23 sierpnia 1923 r. pokryć 50% kosztów zabrukowania czterech wymienionych w uchwale ulic i położenia przy nich chodników, wynoszących sumę 13.000 zł. świadczeniami drogowymi w naturze, przyczem dla dokonania wymiaru opłat powołała specjalną komisję. Świadczenia te wedle pomienionej uchwały mają być pobrane w ekwiwalencie pieniężnym, przyczem jeden dzień robocizny pieszej oceniono na 4 zł. podwoję jednokonną dziennie 15 zł., parokonną dziennie 20 zł. Uchwała powyższa została w dniu 28 września 1926 r. zatwierdzona przez Wydział Powiatowy Sejmiku Warszawskiego. Wezwana do zapłacenia przypadającej na nią na skutek pomienionej uchwały sumy zł. 286 gr. 31, jako ekwiwalentu świadczeń drogowych w naturze, w wysokości 50% państwowego podatku od nieruchomości, skarżąca odwołała się do Wydziału Powiatowego, który uchwalał z dnia 4 lutego 1927 r. odwołania nie uwzględnił na tej podstawie, że świadczenia drogowe w naturze wprowadzone w m. Otwocku znajdują uzasadnienie w przepisach dekretu o samorządzie miejskim z dnia 4-go lutego 1919 r. (Dz. U. poz. 140) i ustawy drogowej z dnia 10 grudnia 1920 r. (Dz. U. poz. 32, 1921).

Skarżąc orzeczenie Wydziału Powiatowego do Najwyższego Trybunału Administracyjnego wywodzi stroną skarżącą, że ustawa drogowa z dnia 10 grudnia 1920 r. (Dz. U. poz. 32 1921 r.) nie przewiduje obowiązku uiszczania opłat drogowych, jako ekwiwalentu świadczeń w naturze. W myśl art. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. (Dz. Ust. poz. 31, 1921) obowiązek dostarczenia środków przewozowych już wygasł i został objęty art. 28 - 32 ustawy z tejże daty poz. 32, Dz. Ust. Jeżeli przyjąć, że Magistrat m. Otwocka wyznaczył skarżącej sumę złotych 286 gr. 31 jako ekwiwalent robocizny pieszej, to suma ta odpowiada co najmniej 50 dniom roboczym, a więc 1/6 części roku. Obciążenie niewątpliwie nadmierne. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w okólniku z dnia 13 marca 1926 r. Nr. 31 lit. SF. 864/26 wyjaśniło, że opłaty drogowe nie mogą przekraczać 50% podatku państwowego od nieruchomości. Ponieważ skarżąca jest już obciążona opłatą drogową do wspomnianej wysokości, dalsze opodatkowanie jej na ten cel byłoby sprzeczne z art. 21 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. poz. 747) i wspomnianym okólnikiem Ministra Spraw Wewnętrznych. W odpowiedzi na skargę Wydział Powiatowy Sejmiku Warszawskiego zauważył, że zaskarżone orzeczenie opiera się na ustawie z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. poz. 32, 1921 r.), a mianowicie na art. 29, 30, 31 i 32 tejże ustawy; że wyznaczona skarżącej

suma stanowi ekwiwalent nie tylko robocizny pieszej, lecz i środków przewozowych, i że zacytowany w skardze okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych dotyczy zasad poborów specjalnych opłat drogowych, nie zaś świadczeń drogowych w naturze.

Najwyższy Trybunał Administracyjny zważywszy:

1) że zgodnie z art. 29 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Ust. poz. 32 z 1921 r.) rady gminne względnie rady miejskie mają prawo na cele budowy i utrzymania dróg gminnych uchwalać oprócz spłat w gotówce również obowiązkowe dla mieszkańców gminy świadczenia drogowe w robociznie i środkach przewozowych;

2) że zgodnie z art. 31 tejże ustawy świadczenia powyższe mogą być uchwałą rady gminnej, względnie miejskiej, zatwierdzonej przez władzę nadzorczą, zastąpione opłatą, pokrywającą koszt robocizny pieszej i środków przewozowych;

3) że w myśl art. 30 ustawy, do świadczeń w naturze mogą być pociągani wszyscy mieszkańcy gminy, opłacający podatki bezpośrednie w stosunku do wysokości opłacanych przez nich podatków bezpośrednich;

4) że zatem wbrew twierdzeniu skarżącej istnieje podstawa prawna do wyznaczenia przez organa gminne świadczeń w naturze dla budowy i utrzymania dróg gminnych,

5) że w danym wypadku Rada Miejska m. Otwocka stosując się ściśle do przytoczonych przepisów powzięła w dniu 23 sierpnia 1926 r. odnośną uchwałę o ustanowieniu świadczeń w naturze z jednoczesną zamianą tych świadczeń na opłatę pieniężną, przyczem wysokość tej opłaty określiła w stosunku procentowym do podatku od nieruchomości;

6) że powyższa uchwała Rady Miejskiej m. Otwocka została przez Wydział Powiatowy zatwierdzona;

7) że zarzut skarżącej o nadmiernym obciążeniu ją opłatą drogową nie jest słuszny, albowiem opłata wyznaczona jej przez gminę, jak to wynika z treści uchwały rady miejskiej i odpowiedzi władzy pozwanej na skargę, obejmuje ekwiwalent nie tylko robocizny pieszej, lecz i kosztów dostarczenia środków przewozowych;

8) że co się tyczy powołania się skarżącej na art. 21 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. Ust. poz. 747/1923 r.) to Najwyższy Trybunał Administracyjny już w całym szeregu wyroków a w tej liczbie i w wyrokach L. Rej. 1461/24, 1504 - 1507/1924 i innych wyjaśnił, iż opłaty drogowe nie są podatkami w rozumieniu ustawy o finansach komunalnych, do opłat tych zatem nie mogą mieć zastosowania ograniczenia zawarte w art. 21 pomienionej ustawy.

9) że wobec powyższego należy uznać, iż zaskarżone orzeczenie nie narusza przepisów ustawy, skargę jako nieuzasadnioną oddalił.

TOWARZYSTWO AKCYJNE UBEZPIECZEŃ „POLONIA” W WARSZAWIE

ZRŁOŻONE 1917 R.

Ubezpiecza: od ognia, kradzieży z włamaniem i rabunku, odpowiedzialności cywilnej, transporty: kolejowe, morskie, rzeczne i walory oraz szyby wystawowe.

Własne domy: w Warszawie, Grudziądzu, Katowicach, Poznaniu.

Centrala: Warszawa, plac Napoleona № 3.

Telefony: 27-01, 48-36, 72-16, 109-48, 48-26.

Oddziały: Towarzystwa znajdują się: w Bydgoszczy (ul. Gdańska № 165), w Częstochowie (ul. Panny Marji № 41) w Katowicach (ul. Słowackiego № 14), w Krakowie (ul. Krzyża № 5), we Lwowie (ul. Kopernika № 30), w Łodzi (ul. 6-go Sierpnia № 1) w Poznaniu (ul. 3 Maja № 2) i Wilnie (ul. Adama Mickiewicza № 29).
Jeneralna Reprezentacja w Równem (Gen. Hallera Nr. 3).

Reprezentacje i agentury we wszystkich miastach Rzeczypospolitej Polskiej.

Dookoła spraw samorządowych

ZE STUDIUM ADMINISTRACJI KOMUNALNEJ PRZY WOLNEJ WSZECHNICY POLSKIEJ.

SPRAWOZDANIE Z EGZAMINÓW NA KURSIE V-tym.

Egzamina odbyły się zarówno na kursie A., jak i B. w 3-ch komisjach egzaminacyjnych: prawniczej, samorządowej, ekonomiczno - skarbowej.

Komisja Prawnicza na kursie A. i B. egzaminowała z prawa konstytucyjnego (prof. Maliniak), prawa cywilnego (prof. Łapicki), prawa administracyjnego (pr. Hilarowicz) i prawa karnego (prof. Jamontt).

Komisja Samorządowa egzaminowała: na kursie A. z ustroju samorządu (p. Podwiński), z budżetowania i rachunkowości (p. Pawlak), z rozbudowy i polityki gruntowej miast (p. Toeplitz), z polityki komunalnej (prof. Krzeczkowski), zaś na kursie B.: z ustroju samorządu (p. Podwiński), z opieki społecznej (p. Łopatto) oraz z budżetowania i rachunkowości komunalnej (p. Pawlak).

Komisja Ekonomiczno - Skarbowa egzaminowała: na kursie A. z ekonomii politycznej i polityki ekonomicznej (prof. Dzewulski), za skarbowości ogólnej (prof. Pragier), ze skarbowości komunalnej (p. Pastuszyński), zaś na kursie B. ze skarbowości ogólnej (prof. Pragier), ze skarbowości komunalnej (p. Pastuszyński) i z ogólnych zasad ekonomii społecznej (doc. L. Biegeleisen).

Egzamina we wszystkich komisjach i na obu kursach odbyły się *kolegjalnie*.

Egzamina na kursie B. odbyły się w dniach 13, 15 i 17 czerwca b. r., zaś na kursie A. — 26, 27 i 28 czerwca roku bież.

Stanęło do egzaminów: Kurs A. 26 słuch., Kurs B. 74 słuch.

Złożyło egzamin z wynikiem:	Kurs A.	Kurs B.
celującym	5 słuchaczy	9 słuch.
dobrym	17 „	32 „
dostatecznym	4 „	25 „
niedostatecznym	— „	6 „

Jak wynika z ostatecznych ocen rezultat egzaminów na obu kursach wypadł b. pomyślnie, gdyż ilość ocen celujących i dobrych łącznie znacznie przewyższa ilość ocen dostatecznych.

Zamknięcie kursu B. odbyło się w dn. 19 czerwca b. r. zaś kursu A. w dn. 28 czerwca r. b.

W uroczystości zamknięcia obu kursów wzięli udział: przedstawiciel Min. Spraw Wewnętrznych, radca H. Brzezicki, prof. Malinak, prof. Jamontt i kierownik administracyjny p. Z. Pawlak.

UTWORZENIE WYDZIAŁU KOMUNALNEGO PRZY INSTYTUCIE NAUK HANDLOWO - GOSPODARCZYCH W WILNIE.

Zarząd Polskiego Tow. Krzewienia wiedzy handlowej i ekonomicznej łącznie z Dyrekcją Instytutu Nauk Handlowo-Gospodarczych w Wilnie powziął zamiar utworzenia przy tym Instytucie z początkiem przyszłego 1929/30 roku szkolnego trzeciego z istniejących już przy Instytucie Wydziałów—Wydziału Komunalnego. Zadaniem tego Wydziału byłoby przygotowywanie kadrów pracowników komunalnych rozmaitej kategorii, a więc pracowników administracji gmin wiejskich i miejskich, miast wydzielonych, oraz powiatowych związków komunalnych. Absolwenci tego Wydziału mogliby w ten sposób zajmować posady: pomocników pisarzy gmin-

nych, pisarzy gminnych, referentów poszczególnych działów w Biurach Wydziałów Powiatowych, kierowników Biur tych Wydziałów, wreszcie referentów i naczelników poszczególnych Wydziałów w Magistratach tak gmin miejskich, jak i miast wydzielonych.

Warunki przyjęcia jak i czas nauki na Wydziale Komunalnym pozostają te same, co i dla dwóch istniejących już Wydziałów, to znaczy, że od wstępujących jest wymagane ukończenie conajmniej sześciu klas gimnazjum (t. zw. mała matura) lub też średniej szkoły handlowej, z dodatkowym egzaminem uzupełniającym. Czas nauki trwać będzie 3 lata, przyczem program 1 roku będzie wspólny dla słuchaczy wszystkich trzech Wydziałów (Ogólno-Handlowego, Rolniczo-Handlowego i Komunalnego), specjalizacja zaś nastąpi z początkiem roku 2-go studjów. Jak widzimy, czas nauki jest tak obliczony, iż przy nauczaniu o rok dłuższemu niż w gimnazjum, absolwent Wydziału Komunalnego Instytutu opuszcza uczelnię jako fachowiec, przygotowany teoretycznie i praktycznie do obranego zawodu pracownika komunalnego.

Sam Instytut Nauk Handlowo - Gospodarczych, jest uczelnią typu pośredniego między wyższą zawodową szkołą akademicką, a średnio szkołą zawodową.

Przy Instytucie mogą powstawać krótko lub długoterminowe kursy dzienne lub wieczorne, w zależności od stałych lub dorywczych potrzeb w dziedzinie szkolenia lub dokształcania osób, pracujących w zawodzie, do którego przyspasabia Instytut.

Omawiana uczelnia znajduje się pod bezpośrednim nadzorem Kuratorjum Wileńskiego Okręgu Szkol-

nego, któremu podlega zasadnicza i szczegółowa organizacja Instytutu.

Instytut rozwija się normalnie i posiada już prawa uczelni państwowej w postaci zwrotu opłat za dzieci urzędników państwowych, ulg kolejowych, odroczenia i skrócenia służby wojskowej oraz uprawnia absolwentów do zajmowania stanowisk urzędników II kategorii w państwowej służbie cywilnej.

Myśl utworzenia przy Instytucie Wydziału Komunalnego winna się spotkać z najwyższemu zainteresowaniem i znaleźć żywe uznanie i poparcie tak ze strony związków komunalnych, istniejących na terenie całej północno - wschodniej połaci Rzeczypospolitej Polskiej, jak i ze strony odpowiednich władz nadzorczych.

TOWARZYSTWO POWSZECHNE „HYDROGNOM”

Sp. z ogr. odp.

**OGRZEWANIE, WODOCIĄGI, KANALIZACJA,
BUDOWA STUDZIEN ARTEZYJSKICH, POSZU-
KIWANIA GÓRNICZE, BADANIA GRUNTÓW,
ROBOTY WODNE.**

Warszawa — Oddział Gdynja

Biura — Chmielna 10. Składy — Marszałkowska 21.
Telefon 506-17.

Z życia samorządu

Z POWIATOWEGO ZWIĄZKU KOMUNALNEGO W ILŻY.

Sejmik Ilżecki na posiedzeniu swem w dniu 23 marca r. b. uchwalił budżet powiatu na rok 1929/30 w wydatkach zwyczajnych i nadzwyczajnych na ogólną sumę zł. 1,019,834 gr. 55. — z tego na:

Administrację ogólną	zł. 98.589,12 gr.
Majątek komunalny	„ 1.575,— „
Spłatę długów	„ 42.660,22 „
Drogi i place publiczne	580.500,— „
Oświatę	„ 75.060,52 „
Kulturę i sztukę	„ 3.000,— „
Zdrowotność publiczną	„ 38.441,63 „
Opiekę społeczną	„ 53.441,50 „
Popieranie rolnictwa	104.488,60 „
Popieranie przemysłu i handlu	„ 350,— „
Bezpieczeństwo publiczne	„ 6.818,92 „
Świadczenia na rzecz innych związków komunalnych	„ 6.000,— „
Różne	„ 8.909,04 „

PROGRAM PRAC DROGOWYCH SEJMIKU PIŃSKIEGO W OKRESIE 5-LECIA.

Sejmik pińczowski na posiedzeniu swem w dniu 13 kwietnia r. b. zaakceptował następujący program budowy dróg. W najbliższym pięcioleciu — przy natężeniu wszystkich sił powiatu i bez zaciągania pożyczek długoterminowych — co jest możliwym dopiero po przejęciu pińczowskich kolejek dojazdowych przez Ministerstwo Komunikacji, Sejmik może wykończyć budowę drogi: Pińczów — Działoszyce — Kazimierza Wielka — Koszy-

ce — Wisła, oraz zbudować odcinek drogi: Kazimierza — Ostrów na szlaku Kazimierza — Proszowice — otrzymując w ten sposób połączenie z Krakowem, z chwilą wybudowania przez powiat Miechowski odcinka drogi: Ostrów — Proszowice.

W poszczególnych latach, w wyżej wymienionych warunkach Sejmik projektuje wybudować w roku 1929/30 odcinek 4 kl. na drodze Michałów — Sancygniów, odcinek 2 kl. na drodze Koszyce — Wisła, odcinek 1 kl. na drodze Kazimierza — Dobiesławice i 2 kl. na drodze Kazimierza — Cudzynowice.

W roku 1930/31 odcinek 4 kl. na drodze Michałów — Sancygniów i 2 kl. na drodze Kazimierza — Dobiesławice.

W roku 1931/32 odcinek 7 kl. na drodze Michałów — Sancygniów, uzyskując tem połączenie Działoszyce — Pińczów i 2 kl. na drodze Dobiesławice — Kazimierza.

W roku 1932/33 — odcinek 5 kl. na drodze Kazimierza — Dobiesławice — Koszyce — Wisła i 4 kl. na drodze Działoszyce — Skalbierz.

W roku 1933/34 odcinek 4 kl. na drodze Działoszyce — Skalbierz i 3 kl. na drodze Cudzynowice — Kazimierza Wielka, uzyskując przez to całkowite połączenie Pińczowa z Wisłą przez Działoszyce — Skalbierz — Kazimierz Wielką i Koszyce.

W roku 1934/35 — 6 kl. na drodze Kazimierza Wielka — Proszowice, otrzymując połączenie Kazimierzy Wielkiej z Krakowem przez Proszowice. Obok robót na szlaku Pińczów — Wisła w roku 1929/30 wykonane zostaną 2 kl. szosy na drodze Nadwiślańskiej na odcinku Koszyce — Wroczków, a w roku 1930/31 — 6 kl. na tejże drodze na odcinku Wroczków — Dolany, uzyskując tem samem połączenie Koszyce — granica powiatu Miechowskiego — Kraków.

Jednocześnie w latach 1932/33 i 1933/34 dokonana zostanie

renowacja odcinków Skalbmierz — Cudzynowice i Dobiesławice — Koszyce oraz konserwacja wszystkich odcinków pobudowanych wcześniej drogi Pińczów — Wisła.

W latach 1934/35 projektowane jest wybudowanie odcinka Skorczów — Ostrów na drodze Kazimierza Wielka — Proszowice, w zależności jednak od uzgodnienia planu robót na odcinku Proszowice — Ostrów.

W odniesieniu do dróg gminnych Sejmik staje na stanowisku, że utrzymanie tych dróg pozostawione być winno gminom przy zapewnieniu fachowej opieki w postaci specjalnego technika dróg gminnych i przy wykorzystaniu personelu dróg bitych.

W najbliższej przyszłości winna być podjęta sekcja budowy dróg bitych gminnych 3 - metrowej szerokości, z uwagi bowiem na głębę powiatu pińczowskiego, usprawnienie komunikacji możliwe jest jedynie na tej drodze.

6 TYGODNIOWY KURS SZEWCKI.

Staraniem i kosztem Wydziału powiatowego w Stryju, Krajowy Patronat Rękodziel i Drobny Przemysł we Lwowie przeprowadził 6-tygodniowy kurs szewcki w miasteczku. Sokolowie, powiatu stryjskiego.

W kursie brało udział 13 uczestników, którzy wprawdzie pracowali w zawodzie szewckim, lecz dotąd nie mieli formalnych dokumentów i brak im było teoretycznych wiadomości.

Kurs składał się z części teoretycznej i praktycznej, z uwzględnieniem nauki kroju, oraz wiadomości ortopedycznych.

Dnia 19 maja b. r. odbyło się zakończenie kursu z wystawą wyrobów szewckich i rysunków kroju.

Wynik kursu dobry, a wystawione eksponaty pod względem doboru materiału, kroju i wykonania wypadły nadzwyczaj udanie.

W zakończeniu kursu wzięli udział: kierownik Tymcz. Zarządu Powiatowego starosta pow. p. Antoni Pajęczkowski (1), członek Wydziału Pow. p. Józef Br. Brudnicki (2), kierownik kursu p. Prociuk (3), nauczyciel kursu p. Marjan Zając (4), sekretarz Wydziału Pow. Antoni Ryglewicz (5), sfery miejscowe z proboszczem na czele i uczestnicy kursu.

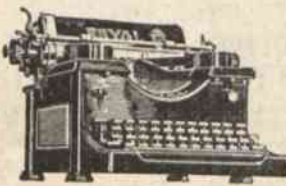
Obecnie jest w toku akcja zorganizowania spółdzielni szewckiej w Sokolowie, mającej na celu podniesienie wytwórni szewckiej i zabezpieczenie zbytu aby ten sposób zapewnienie egzystencji mieszkańców miasteczka, trudniących się przeważnie tym zawodem.

P. Starosta Pajęczkowski przyrzekł z ramienia Wydziału Pow. daleko idącą pomoc moralną i materialną.

PROSPERY I OFERTY

Dwuletnia Gwarancja. Mocna Konstrukcja. Dogodne Warunki.

Najbardziej udoskonalona amerykańska maszyna do pisania

Szczyt nowoczesnej techniki amerykańskiej. Załadaj bezpłatnej i nieobowiązującej do kupna demonstracji.

Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe „PACIFIC” Sp. Akc.

Al. erozolimskie 25. WARSZAWA. Tel. 117-80 i 80-37.

ROYAL

GMINA WIEJSKA I MIEJSKA

Wymiar Komunalnego podatku od gruntów państwowych

1. Komisje klasyfikacyjno - szacunkowe.

Według art. 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) od gruntów, położonych poza obszarem gmin miejskich, mogą być pobierane podatki komunalne tylko w postaci dodatków do podatków państwowych od tych gruntów. Wyjątek zachodzi co do gruntów w b. dzielnicy rosyjskiej, należących do Państwa; mogą one być obciążone tylko samoistnymi podatkami w wysokości kwot, które podobne grunty w sąsiedztwie są obciążone dodatkami do podatków państwowych.

Ta sama zasada obowiązuje co do opodatkowania gruntów państwowych na obszarze gmin miejskich b. zaboru rosyjskiego, w myśl bowiem postanowienia ustępu 6 art. 4 przytoczonej wyżej ustawy grunty te nie mogą być obciążone samoistnym podatkiem gruntowym powyżej normy, wskazanej w art. 2 ustępu 2.

Sprawa, napozór prosta i jasna, wikała się jednakże, gdy chodzi o praktyczne wykazanie powyższych przepisów, gdy związki komunalne, na których obszarze znajdują się grunty państwowe, przystępują na podsta-

wie tych przepisów do wymiaru samoistnego podatku od tychże gruntów.

Wikała się zaś ta sprawa przedewszystkiem z tego powodu, że grunty państwowe w b. zaborze rosyjskim, jako nie podlegające państwowemu podatkowi gruntowemu, nie posiadają klasyfikacji, która jest podstawą wymiaru podatku od gruntów prywatnych.

Grunty prywatne w b. zaborze rosyjskim podzielone są, jak wiadomo, na 4 względnie 5 (włościańskie — 4, dworskie — 5) klas *) i stopa podatku państwowego od danego gruntu, a temsamem wysokość dodatków komunalnych do tego podatku, zależy od tego, do jakiej klasy ten grunt został zaliczony. Samoistny podatek od gruntu państwowego ma — wedle ustawy — wynosić tyle, ile wynoszą komunalne dodatki do państwowego podatku od podobnego gruntu prywatnego w sąsiedztwie o tym samym obszarze; wspólnym mianownikiem, na podstawie którego grunty państwowe mogą być porównywane z gruntami prywatnymi i który może być jedynie pomocnym do ustalania podobieństwa obu

*) Ob. rozporządzenie Min. Skarbu z dn. 10.IX.1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 639).

rodzajów gruntów, może być oczywiście tylko ich klasyfikacja, przeprowadzona w obu wypadkach na tych samych zasadach.

Kto jednakże jest powołany do klasyfikacji gruntów państwowych?

Ustawa o tymczasem uregulowaniu finansów komunalnych nie daje w tym względzie żadnej odpowiedzi; potrąca natomiast o tę kwestję rozporządzenie wykonawcze do wymienionej ustawy. W ustępach 1 i 2 § 2 rozporządzenia II Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 317) znajdujemy mianowicie następujące przepisy:

„Dla wymiaru samoistnego podatku od gruntów państwowych w b. Królestwie Kongresowem winna nastąpić klasyfikacja tych gruntów z odpowiednim zastosowaniem przepisów art. 126 — 128 ustawy rosyjskiej o podatkach bezpośrednich (T. V Zb. Pr. z 1903 r.) o podatkach przepisów §§ 7 i 8 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 10 września 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 639).

W ziemi wileńskiej i w województwach: nowogródzkim, poleskim i wołyńskim oraz w powiatach: białostockim, bielskim, sokólskim, wołkowyskim i grodzieńskim województwa białostockiego klasyfikacja gruntów winna nastąpić z odpowiednim uwzględnieniem przepisów rosyjskiej ustawy o powinnościach ziemskich, jakoteż przepisu art. 15 rosyjskiej ustawy o podatkach bezpośrednich, oraz rosyjskich przepisów prawa o włościanach (T. IX. Zb. Pr. z 1903 r. dz. 2).”

Odnosnie zaś do gruntów państwowych w miastach zawiera § 3 wymienionego wyżej rozporządzenia II Ministra Spraw Wewnętrznych przepis następujący:

„W b. dzielnicy rosyjskiej do gruntów państwowych, położonych na obszarze gmin miejskich, a odpowiadających gruntom, wskazanym w art. 272 rosyjskiej ustawy o podatkach bezpośrednich (T. V. Zb. Pr. z 1903 r. wyd. 2), stosują się przepisy ust. 1 i 2 § 2 niniejszego rozporządzenia”.

Przepisy, wymienione w ustępach 1 i 2 § 2 rozporządzenia II Ministra Spraw Wewnętrznych *) dają jednakże głównie tylko odpowiedź na pytanie, wedle jakich zasad powinna być przeprowadzona klasyfikacja gruntów państwowych; są to te same zasady, które obowiązują przy klasyfikacji gruntów prywatnych. Brak jednakże wyraźnej odpowiedzi na pytanie, kto i w jaki sposób klasyfikacji tej powinien dokonać.

Wprawdzie np. artykuł rosyjskiej ustawy o powinnościach ziemskich przewiduje skład komisji, powołanej do klasyfikowania gruntów. Zaznaczyć jednakże należy, że jakkolwiek ustawy rosyjskie, przytoczone w § 2 II rozporządzenia wykonawczego nie zostały dotychczas uchylone i, wobec braku nowych ustaw w tym zakresie, obowiązują formalnie nadal, — to jednakże wskutek zmiany ustroju państwowego na ziemiach b. zaboru rosyjskiego i w związku z szeregiem pośrednich zmian, dokonanych ustawami polskimi, stały się one w wielu punktach nieobowiązującymi względnie nieaktualnymi. Ta ostatnia uwaga dotyczy w szczególności również

wspomnianego art. 58 rosyjskiej ustawy o powinnościach ziemskich. Artykuł ten — stosownie do organizacji stanowej oraz organizacji władz państwowych, jaka istniała w b. państwie rosyjskim, — przewiduje udział w komisji marszałka powiatowego szlachty i ziemskiego naczelnika. Charakter i funkcje marszałka szlachty nie znajdują dziś, naturalnie, odpowiednika w organizacji władz państwowych lub samorządowych, toteż, opierając się na art. 58 ustawy rosyjskiej o powinnościach ziemskich, trudno znaleźć dla tego marszałka następcę; można się tu jeszcze tem pocieszyć, że udział marszałka w komisji nie był konieczny, że więc obecnie można go przy kompletowaniu komisji pominąć. Gorzej już jest z naczelnikiem ziemskim, który był przewodniczącym komisji; kim go obecnie zastąpić, Urząd b. naczelnika ziemskiego skupiał w sobie funkcje z zakresu trzech działów zarządu państwowego, mianowicie: wymiaru sprawiedliwości, przebudowy ustroju rolnego i administracji ogólnej, w tym ostatnim dziale — głównie co do nadzoru nad samorządem gminnym. Niema dziś urzędnika o tak rozległych atrybucjach, któryby więc potrafił naczelnika ziemskiego „godnie” zastąpić. Chcąc koniecznie trzymać się art. 58 ustawy o powinnościach ziemskich i szukając następcy w komisji klasyfikacyjno-szacunkowej dla b. ziemskiego naczelnika, należałoby najprędzej jeszcze wskazać na starostę powiatowego ale znowu starosta, jako taki, nie wykonywa nadzoru nad samorządem gminnym, a wykonywa ten nadzór pod przewodnictwem starosty wydział powiatowy, z czego by znowu wynikało, że raczej przedstawiciele wydziału powiatowego, ewentualnie ze starostą na czele, wejść powinni w skład tejsze komisji.

Rozważania moje na powyższy temat nie są tylko czysto teoretycznym dociekaniem; mają one bardzo poważny grunt realny. Bo oto w województwie wołyńskim wobec braku komisji klasyfikacyjnych i trudności w ich utworzeniu wiele związków komunalnych uznało grunty państwowe tak „na oko” za „podobne” do sąsiednich gruntów prywatnych i, opierając się na klasyfikacji gruntów prywatnych, wymierzyło samoistny podatek od gruntów państwowych. Posypały się odwołania, szczególnie ze strony nadleśnictw, kilka spraw zawisło aż przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym. Trudności w uregulowaniu sprawy klasyfikacji gruntów państwowych odczuwa również województwo poleskie; toteż Poleski Urząd Wojewódzki, opierając się zresztą na omówionym wyżej art. 58 rosyjskiej ustawy o powinnościach ziemskich, przedstawił władzom centralnym konkretny projekt utworzenia tych komisji na obszarze województwa, podając ich skład. Według tego projektu przewodniczącym komisji miał być delegat izby skarbowej, członkami zaś: przewodniczący wydziału powiatowego oraz 2 członków sejmiku (względnie dla miast — 2 członków rady miejskiej), nadto delegat Ministerstwa Rolnictwa z Urzędu Wojewódzkiego, naczelnik urzędu skarbowego oraz rzeczoznawca z danego rejonu, powołany przez wojewodę, który miał zastąpić b. ziemskiego naczelnika. W toku dyskusji nad tym projektem wprowadzono w nim znaczne zmiany, tak, że obecnie projektowany skład komisji przedstawia się w sposób następujący: starosta powiatowy — jako

*) Treść tych przepisów jest w całości podana na str. 29 i 268 — 272 książki p. t. „Skarbowość Samorządu Terytorjalnego w Polsce T. I. Dochody”.

przewodniczący, zaś: 2 członków sejmiku, naczelnik urzędu skarbowego i delegat Ministerstwa Rolnictwa (urzędnik Urzędu Wojewódzkiego) — jako członkowie.

Trudności jednakże, związane z klasyfikacją gruntów państwowych dla celów wymiaru samoistnego podatku komunalnego, nie skończą się z chwilą ustalenia składu komisji klasyfikacyjno-szacunkowej. Niewątpliwie bowiem trzeba będzie następnie określić sposób funkcjonowania tej komisji, trzeba będzie ustalić charakter jej orzeczeń i ewentualny tok instancyj dla odwołań przeciw tym orzeczeniom. Powstanie również — nieobojętna dla samorządu — kwestja kosztów urzędowania komisji, sprawa pokrywania diet, kosztów podróży i t. p. — zarówno dla członków komisji, jak i wzywanych przez komisję rzeczoznawców.

Rozwiązując te sprawy, dojść się musi do wniosku,

że nie dadzą się one uregulować jakimś zarządzeniem władz centralnych, ale — że dla ich unormowania niezbędna jest odpowiednia zmiana § 2 przytoczonego wyżej rozporządzenia II. Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 18 marca 1924 r. Ustawa o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych nie zmusza wcale do wzorowania się na rosyjskich przestarzałych ustawach względnie do opierania się na nich w tym względzie. Należy więc ustawy te wyrzucić ze wspomnianego § 2, a w miejsce ich wprowadzić wyraźne, wyczerpujące i odpowiadające obecnym stosunkom i warunkom przepisy o składzie komisji klasyfikacyjno-szacunkowej, powołanej do klasyfikacji gruntów państwowych, o zasadach urzędowania tej komisji oraz o pokrywaniu kosztów tego urzędowania.

H.

Z G M I N

ŚWIATŁO ELEKTRYCZNE W PRĄDNIKU CZERWONYM. Ze wszystkich gmin sąsiadujących z Krakowem, pierwszy Prądnik Czerwony otrzymał publiczne oświetlenie elektryczne. Prądnik zawarł już z gminą miasta odpowiednią umowę co do dostawy prądu. Oświetlenie nastąpiło w sposób uroczysty, w obecności przedstawicieli władz, z p. wojewodą Kwaśniewskim na czele.

NOWY PODATEK W ZAKOPANEM. Magistrat zakopiański nałożył nowy podatek na wszystkich uczęszczających do restauracji i kawiarni czy cukierni. Przy rachunku gość otrzymuje wystawiony na odpowiednim druku kwit za opłacenie wejścia w kwocie 20 gr.

DZIAŁALNOŚĆ TURYSTYCZNA MAGISTRATU M. GDYNI. Magistrat w Gdyni uruchomił wydział turystyczny - kąpielowy, który organizuje pobyt w Gdyni wycieczek na bardzo dogodnych warunkach. Pomieszczenie w domu turystycznym z pełnym utrzymaniem i usługą kosztuje od 7 do 9,50 zł. dziennie, przyczem opłata obejmuje nocleg z pościelą, łaźnią, śniadanie, obiad i kolację.

Dla młodzieży szkolnej ceny za mieszkanie i utrzymanie wynoszą 5 zł.

WYNIK WYBORÓW NA BURMISTRZA W CHĘCINACH. Wybory gminne w Chęcinach (ziemia kielecka) dały sensacyjny wynik. Burmistrzem bowiem wybrana została kobieta p. Kwiatkowska, żona b. burmistrza Chęcin. Jest to pierwszy tego rodzaju wypadek w Polsce.

LIKWIDACJA GARAŻY NIEODPOWIADAJĄCYCH BEZPIECZEŃSTWU W WARSZAWIE. Komisarjat Rządu stwierdził, że w niektórych szopach drewnianych, w których dawniej były stajnie, po zlikwidowaniu koni, stawiane są samochody. Takie garaże nie dają gwarancji bezpieczeństwa, szczególnie dlatego, że wraz z samochodami przechowywana jest w nich benzyna. W związku z tem władze wystąpiły do magistratu

o spowodowanie w najszybszym czasie likwidacji tego rodzaju garażów. Na mocy przepisów o przechowywaniu materiałów łatwopalnych, garaże muszą posiadać zabezpieczenie przeciwpożarowe.

W sprawie tej magistrat postanowił wydelegować komisję do zbadania wszystkich szop drewnianych, służących za garaże.

INWESTYCJE MIEJSKIE WARSZAWY. Wiceprezydent miasta, poseł prof. dr. Błędowski, odbył w ciągu ostatnich kilku dni konferencje z czynnikami rządowymi w sprawie sytuacji gospodarczej magistratu. Magistratowi chodzi o możliwe utrzymanie wszystkich dotychczasowych robót inwestycyjnych. Jednocześnie magistrat czyni usilne starania o uzyskanie od skarbu państwa różnych zaległych należności, zwłaszcza za wodę i kanały.

Wiceprezydent, dr. Błędowski, uzyskał od prezesa rady ministrów, p. Świtalskiego, obietnicę poparcia słusznych postulatów magistratu. Prezydium magistratu w osobach prezydenta miasta inż. Słomińskiego oraz wiceprezydentów dr. Błędowskiego i Tad. Szpotańskiego odbyło konferencje z Ministrem Skarbu p. Matuszewskim.

NOWA SZOSA WARSZAWA — PIASECZNO. W przyszłym tygodniu sejmik warszawski rozpoczyna roboty przy układaniu jezdni z kostki kamiennej na t. zw. szosie Puławskiej od granic W. Warszawy do Pyr w stronę Piaseczna na przestrzeni około 4 km. Roboty te będą wykonane na jesieni, a w roku przyszłym kontynuowane będą do Piaseczna na przestrzeni 6 km.

KAZIMIERZ HUSZCZ

MAJSTER DEKARSKI

Przedsiębiorstwo krycia dachów

Warszawa, Aleje Jerozolimskie Nr. 25.

Firma egzystuje od r. 1892

Telefon 155-29.

Wiadomości gospodarcze

ILE WYWOZIMY CUKRU.

Według G. U. S. w kampanji w r. 1926/27 wywieźliśmy cukru surowego — 111 tys. ton, w r. 1927/28 — 93 tys. ton w r. 1928/29 — 38 tys. ton, 1928/29 — 46 tys. ton, a ntego cukru w roku 1926/7 — 23 tys. ton, w r. 1927/8 — 26 tys. ton, a w roku 1928/9 — 6 tysięcy ton. Jak widzimy z tego wywóz cukru zmniejsza się stale, zwłaszcza kryształu i pozostałych gatunków, prócz surowego. Wpływa na to niewątpliwie i zwiększone zapotrzebowanie wewnętrzne.

Największym naszym odbiorcą jest Anglja, do której wywóz ciągle rośnie. (AROL).

UCHYLENIE CŁA WYWOZOWEGO OD OWSA.

Z dniem 1-go lipca r. b. weszło w życie rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa, mocą którego zostało zniesione cło wywozowe od owsa. Jednocześnie traci moc obowiązującą, rozporządzenie tychże Ministrów z dnia 29-go września 1928 r. w sprawie ustanowienia cła wywozowego od owsa (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 768). (AROL).

KURSY WALUT.

(notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 5.VII. 1929).

1 dol. St. Zjedn. = 8,90 — 8,92 zł.

100 frank. szwajc. = 172,07 — 171,21 zł.

1 funt szterl. = 43,35 — 43,13 zł.

100 frank. franc. = 34,79 — 34,97 zł.

CENY ZBOZA.

(Ceny za 100 kg. franco stacja załadowania).

W dn. 5. VII. 1929 r.: Warszawa:

Zyto 29,5 — 28 zł.

Pszenica 49,5 — 48,0 zł.

Jęczmień 00 — 00 zł

Owies — 28,5 zł.

NABIAŁ.

W dn. 5. VII. 1929 r.: Warszawa:

Mleko niezbiierane: Cena za 1 litr mleka w hurcie 0,37 zł.

Masło: za 1 kg. w detalu: wyborowe luksusowe 5,4 zł. mleczarskie deserowe II gat. 5,00 zł.; mleczarskie solone 5,2 zł. osetkowe 4,2 zł.

Ceny masła w hurcie rozumieją się o 15% mniej cen de talicznych.

Jaja świeże za skrzynię (24 kopy) 210 — 230 zł.

Jaja świeże za sztukę 0,18 zł.

ZAKŁADY CERAMICZNE „PUSTELNIK” Sp. Akc.

dostarczają na dogodnych warunkach z własnych trzech fabryk w Pustelniku, Miłosnie i Ząbkach: DACHÓWKI ŻŁOBIONE i karpiove, DRENY, KAFLE kolorowe i KOMPLETY PIECOWE, CEGŁĘ.

Na żądanie przesyła się szczegółowe oferty i wylczenia.

ZARZĄD W WARSZAWIE, UL. KRÓLEWSKA 8, TELEFON 86-88.

Poradnik samorządowy

1. *Pytanie:* Urząd gminy Kamionka pow. Wileńskiego zapytuje:

na kim ciąży obowiązek poniesienia kosztów leczenia za robotnicę folwarczną, która w pierwszym dniu swej pracy uległa wypadkowi, a nie była jeszcze zgłoszona do Zakładu Ubezpieczeń od wypadków.

Odpowiedź: O ile wypadek był spowodowany pracą wykonywaną dla pana, to chlebobdawca, a to na podstawie art. 56, 5 rozdziału o najmie usług ustawy z dnia 24.V. 1860 r. (zobacz p. art. 1780 Kod. Cyw.). W przeciwnym razie mają tu zastosowanie ogólne przepisy w tym przedmiocie.

2. *Pytanie:* Magistrat m. Żuromina zapytuje kto ma ponieść koszt utrzymania psychicznie chorego nieuleczalnego, umieszczonego w Zakładzie zamkniętym, o ile ten jest synem zamieszkującego w Ameryce, tam urodzony, powrócił do kraju z matką około 15 lat temu i był na jej opiece. Matka jest biedną i zasiłku z Ameryki od męża nie otrzymuje.

Odpowiedź: Obowiązek ten ciąży na powiatowym zw. komunalnym a to w myśl art. 2 ustawy z dnia 29 marca 1926 r. (D. U. R. P. Nr. 36 p. 214).

3. *Pytanie:* Urząd gminy Rokitno, pow. Włoszcowskiego zapytuje:

1) kto obowiązany jest pokryć koszt leczenia za stałego mieszkańca gminy, który przed pójściem do wojska stale mieszkał na terenie gminy, zaś w dniu 12. X. 1926 r. wstąpił do służby wojskowej jako ochotnik (1908 r.), i w sierpniu 1928 r. został przez Kom. Sup. Rew. zwolniony i w miesiąc czasu po powrocie z wojska do gminy, udał się do Szpitala.

2) czy u brata lub siostry w.w. można dokonać sekwestru na pokrycie tych kosztów, ewentualnie czy można położyć areszt na spłacie która mu się należy od siostry lub brata i jak w danym wypadku postąpić, względnie czy można zająć pieniądze jego matki, znajdujące się na pożyczkach u ludzi. Urząd gm. nadmieniam przytem, że matka w.w. oprócz pieniędzy które wy-

pożyczyła ludziom, korzysta z około jednej morgi ziemi jako dożywocia.

Odpowiedź: 1) w danym wypadku, gdy chory poszedł do szpitala we wrześniu 1928 r., to w trzechleciu, poprzedzającym przyjęcie do szpitala, mieszkał rok nieprzerwanie w gminie Rokitno i gmina jest obowiązana pokryć leczenie za niego, a to w myśl art. 1 ustawy z dnia 29 marca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, p. 214).

2) poszukiwać należy przedewszystkiem na majątku chorego, a następnie zwrócić się do wstępnych (matki). O ileby majątek chorego (sumy u rodzeństwa) nie pokryły kosztów leczenia, dopiero wtedy można zwrócić się do matki. Położenia aresztu na sumach będących u osób obcych, można dokonać nie w drodze bezpośredniej egzekucji administracyjnej, lecz jedynej w drodze sądowej.

4. *Pytanie:* Urząd gminy Zwierzyniec zapytuje: kto winien regulować koszty leczenia za umysłowo chorego znajdującego się w szpitalu od dnia 30 października 1923 r. do obecnej chwili, przynależnego do gminy Rudno, pow. Lubartów. Chory służył na kolei w charakterze dróżnika, na stacji kolejowej Zwierzyniec, od 5 maja 1919 r., będąc na tem stanowisku dostał pomieszania zmysłów i w dniu 30/X 1923 r. został odesłany do szpitala. Regulowania kosztów leczenia za niego Dyrekcja Kolei odmawia, motywując odmowę tem, że stosunek służbowy z chorym został rozwiązany z dniem 1 kwietnia 1925 roku (w czasie znajdowania się chorego w szpitalu). Do dnia 1 stycznia 1926 r. koszty leczenia uregulowała gmina przynależności Rudno, pow. Lubartowski, zaś od dnia 1 stycznia 1926 r. aż do obecnej chwili Władze składają obowiązek ponoszenia kosztów leczenia za niego na Gminę Zwierzyniec.

Odpowiedź: Koszta te od dnia 1 stycznia 1926 r. ciążyą na gminie Zwierzyniec, a to na podstawie art. 1 ustawy z dnia 29 marca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, p. 214) i § 9 rozporządzenia Min. Spraw Wewn. z dnia 9 września 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 99, p. 861).

5. *Pytanie:* Jeden z urzędników Komunalnych Województwa Poleskiego zapytuje:

zgodnie z art. 23 Rozporządzenia K. G. Z. W. z dnia 26/IX. 1919 r. o samorządzie gminnym (Dz. Urz. Z. G. Z. W. Nr. 21, poz. 215) Rady Gminne mogą wydawać przepisy obowiązujące w sprawach, należących do zakresu działania gminy. Często Rady Gminne w przepisach takich zamieszczają ustęp głośniejszy, że niewykonanie danego obowiązku przez właściciela posesji pociąga za sobą wykonanie roboty przez władze gminne, które są uprawnione ściągnąć poniesione koszta w trybie egzekucji administracyjnej. — Proszę o wskazanie podstawy prawnej do egzekwowania należności bez sądu.

Odpowiedź: Statuty miejscowe mogą jedynie wtedy zawierać specjalną sankcję wykonawczą, o ile specjalne przepisy tego rodzaju sankcje przewidują; albowiem ani sam art. 23 rozporz. Kom. Gen. Z. Wsch. ani art. 1 i 44 rozporz. Prezvd. Rzplitej z dnia 22. III. 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, p. 342) tego nie

przewiduje. O ile specjalne przepisy w tej materji milczą, to jedynie statut taki, opierając się na tych specjalnych przepisach, może przewidzieć odpowiedzialność karno - sądową w myśl art. 138 K. K. z r. 1903, a w żadnym wypadku wykonanie zastępcze.

6. *Pytanie:* Pisarz gminy p. W. Richter, zaboru b. Kongresówki zapytuje:

czy grunta kościelne podlegają opodatkowaniu, a temsamem czy należy i je pociągać do drogowych drogowych świadczeń naturalnych w naturze na rzecz gminy, gdyż Urząd paraf. powołuje się na ustawę Zb. Pr. Tom. V. p. 6 art. 120, która rzekomo zwalnia wym. grunta od podatków, a ustawy tej Urząd gminy nie posiada.

Odpowiedź: W myśl art. 120 ustawy o podatkach bezpośrednich (tom V. 26, Praw. Ces. Ros. wyd. z r. 1903) grunta, należące do instytucyj duchowych lub do duchowieństwa, o ile nie stanowią własności osobistej duchownego — wolne są od podatku gruntowego. Obecnie w myśl art. XV konkordatu (Dz. U. R. P. Nr. 72 z r. 1925, poz. 501) grunta te z reguły mogą być (w wypadkach, określonych w tym artykule) pociągnięte do opłacania podatków, ale dopiero po zmianie odnośnych ustaw podatkowych. Wspomniany art. 120 nie został zmieniony, a więc obowiązuje. Grunta zaś podlegające opodatkowaniu, służą za podstawę wymiaru świadczeń drogowych w naturze (art. 30 ustawy z dnia 10. XII 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 6, z r. 1921, p. 32).

9. *Pytanie:* Jeden z członków komisji rewizyjnej sejmiku powiat. w Województwach Wschodnich, zapytuje:

1. czy ma prawo referent poboru wojskowego przy Starostwie utrzymywać przy Swoim referencie stale jednego urzędnika na koszt gminy, jeżeli tak, to na mocy jakiego rozporządzenia czy ustawy. Uchwały Sejmiku ani też Zjazdu Wójtów lub Rad Gminnych zgadzających na takie utrzymanie — niema.

2. czy ma prawo Komisja Rewizyjna Powiatowego Sejmiku kontrolować rachunki, składane przez referenta poboru wojskowego do Wydziału Powiatowego, choć pieniądze te Wydział Powiatowy wypłaca zastępczo, w razie zaś twierdzącym, co ma Komisja Rewizyjna robić, ażeby p. Starosta czyli przewodniczący Sejmiku zezwolił na dokonanie takiej rewizji.

Odpowiedź: 1) nie ma żadnej podstawy prawnej do wstawiania do budżetu gmin sum na utrzymanie przy referencie poborowym starostwa specjalnego urzędnika. Może to być uczynione jedynie za zgodą zainteresowanych gmin.

2) O ile sumy te wpływają do Kasy Wydziału Powiatowego one sumami przechodniemi i rachunki z wydatkowania tych sum mogą interesować jedynie gminy, wpłacające te kwoty, a nie powiatowy Zw. Komunalny, który tych funduszy na ten cel nie wydatkuje. Sejmikowi Komisja Rewizyjna, o ile się tym interesuje, to jedynie winna sprawdzić, czy te sumy były przekazywane starostom, a nie zużywane na inne cele (jak i odnośne innych sum przekazowych), a nie ma podstawy prawnej do żądania rachunków z wydania tych sum.

H. i P.

Wydawnictwa nadesłane

PRAWO O IZBACH ROLNICZYCH — WARSZAWSKA IZBA ROLNICZA.

Nakładem komisji Samorządowo - Rolnej przy Biurze Pracy Społecznej w Warszawie wydana została broszura, mająca na celu ułatwienie społeczeństwu rolniczemu, a w szczególności członkom organizacji rolniczych dokładnego zapoznania się z postanowieniami prawa o izbach rolniczych oraz rozporządzeniami władz, tyczącymi się tworzonej obecnie Warszawskiej Izby Rolniczej.

Doniosłość znaczenia rozbudowy samorządu rolniczego — izb rolniczych dla rozwoju polskiego rolnictwa dobitnie odzwierciedlona jest w przedmowie do wyżej wymienionej broszury, pióra p. Jana Rudowskiego, Wiceprezesa Centralnego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych.

Broszura jest do nabycia w Biurze Pracy Społecznej (ul. Kopernika 30, tel. 117-12) oraz w księgarniach. Cena jednego egzemplarza 1 zł. 50 gr.

Wydawca: „Samorząd”, Spółka Wydawnicza.

Redaktor odp. Roman Grochowski.

Ogłoszenia urzędowe związków komunalnych

O B W I E S Z C Z E N I E

Wydział Powiatowy Sejmiku powiatu Warszawskiego podaje do publicznej wiadomości, że na podstawie uchwały tegoż Sejmiku z dnia 9.III.1929 r., zatwierdzonej reskryptem p. Wojewody Warszawskiego z dnia 5.VII.1929 r. L. S. F. II-1a-1, opartej na przepisach art. art. 19 i 23 ustawy z dnia 10.XII.1920 r. (Dz. Ust. Nr. 6 ex 1921 r.) zostaną pobrane w roku gospodarczym 1929/30 na rzecz W. P. Z. K. na utrzymanie dróg samorządowych w powiecie Warszawskim specjalne opłaty i dopłaty drogowe na zasadach następującego statutu:

S T A T U T

o specjalnych opłatach i dopłatach drogowych
na rzecz Powiatowego Związku Komunalnego
w Warszawie.

§ 1.

Łączna suma, przewidziana w budżecie na rok 1929/30 na utrzymanie dróg w kwocie Zł. 2.000.000.—, pomniejszona — 1) o kwotę Zł. 750.000.—, stanowiącą dotację ze Skarbu Państwa, 2) o kwotę Zł. 213.380.—, która zostanie osiągnięta z dopłat drogowych na konserwację dróg, podlega podziałowi pomiędzy poszczególnych płatników w stosunku do przypadającego na każdego z nich:

- a) zasadniczego państwowego podatku gruntowego, względnie samoistnego podatku komunalnego od gruntów, należących do Skarbu Państwa i wynosić będzie 150% pomienionych podatków.
- b) państwowego podatku przemysłowego od świądektw przemysłowych i kart rejestracyjnych i wynosić będzie 15% pomienionego podatku.
- c) państwowego podatku od nieruchomości i wynosić będzie 50% pomienionego podatku.

U w a g a.

Opłata drogowa od budynków, zwolnionych od podatków od nieruchomości, względnie od budynków Ustawą z dnia 22.9.1922 r. (Dz. Ust. Nr. 88 ex 1922, poz. 786), wymierzona zostanie w stosunku do idealnego państwowego podatku od nieruchomości.

§ 2.

Niezależnie od opłaty, przewidzianej w § 1 statutu, obowiązani są uiścić:

1) zużywający nadmiernie drogi, jak np. kopalnie, fabryki i inne przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, dodatkową opłatę w łącznej sumie Zł. 10.000.—.

U w a g a. Suma ta, o ile nie nastąpi ugoda w myśl art. 23 Ustawy drogowej, podlega rozdziałowi w sposób, przewidziany w art. 31 Ustawy z dnia 11.8.1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 94, poz. 747) i w § 19 Rozporządzenia z dnia 18.3.1924 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 31, poz. 317).

2) Właściciele, względnie posiadacze gruntów, budynków oraz przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, położonych w pasie przydrożnym o szerokości 4 klm. po obu stronach dróg — dodatkową opłatę w łącznej sumie Zł. 203.380.—.

Pasy przydrożne dzielą się na dwie strefy, pierwsza o głębokości 2 klm., druga — 4 klm. od szosy.

Stosunek dodatkowego obciążenia według zasad, przewidzianych w § 1 statutu, pomiędzy pierwszą a drugą strefą, jest jak 2 : 1.

§ 3.

Rozkładu dokonywa Zarząd Związku Komunalnego, przyczem przysługują mu prawa, określone w art. 44 Ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 94 poz. 747).

§ 4.

O wysokości, przypadającej z rozkładu opłaty (§ 1) i dopłaty (§ 2) zostanie płatnik zawiadomiony wezwaniem płatniczym. Opłatę łącznie z dopłatą uiścić należy w dwóch równych ratach, płatnych w dniu 1.5 i 1.9 1929 r., jednakże w ciągu 15 dni po terminie opłaty będą przyjmowane przez Kasę Sejmiku bez %% za zwłokę.

§ 5.

Przeciwko wezwaniu płatniczemu wolno wnieść odwołanie w terminie i trybie, wskazanym w art. 48 Usta-

wy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 94, poz. 747), co nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia opłaty.

Nieuiszczenie opłaty we właściwym terminie pociąga za sobą obowiązek zapłaty odsetek i kar za zwłokę oraz kosztów egzekucyjnych, określonych Ustawą z dnia 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 721) i rozp. Prezydenta R. P. z dnia 17.5.1927 r. (Dz. Ust. Nr. 46 ex 1927 r. poz. 401).

§ 6.

Winni przekroczeń przeciwko postanowieniom niniejszego statutu podlegają karze porządkowej do wysokości 345,9 zł., o ile nie zachodzi przestępstwo, karalne według art. 62 — 66 Ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 94, poz. 747)

§ 7.

Opłaty specjalne i dopłaty drogowe, wymierzone na podstawie niniejszego statutu, nie ulegają zaliczeniu ani

na komunalne podatki od gruntów, budynków, przemysłu i handlu, ani na komunalne dodatki do państwowych podatków od gruntów, budynków, handlu i przemysłu.

§ 8.

Przepisy wykonawcze wyda Wydział Powiatowy.

§ 9.

Wydział Powiatowy obowiązany jest wyjednać u Władzy Nadzorczej zatwierdzenie niniejszego statutu.

§ 10.

Statut zatwierdzony winien być ogłoszony w czasopiśmie „Samorząd”.

Warszawa, dnia 10.VII.1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Starosta

W. Gajewski.

OBWIESZCZENIE

Wydział Powiatowy Sejmiku powiatu Warszawskiego podaje do publicznej wiadomości, że na podstawie uchwały tegoż Sejmiku z dnia 9.III.1929 r., zatwierdzonej reskryptem p. Wojewody Warszawskiego z dnia 25.V.1929 r. L. SF. 1-1a-7, opartej na przepisach art. 20 ust. 1 i art. 21 ust. 3 Ustawy z dnia 11.VIII.1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. Ust. Nr. 94 ex 1923 r. poz. 747, zostanie pobrany w roku gospodarczym 1929/30 samoistny podatek komunalny od psów, na zasadach następującego statutu:

S T A T U T

o samoistnym podatku komunalnym od psów
na rzecz

Warszawskiego Powiatowego Związku Komunalnego.

§ 1.

Przedmiotem opodatkowania są psy, należące do mieszkańców gmin wiejskich powiatu Warszawskiego.

§ 2

Do uiszczenia podatku obowiązani są posiadacze psów.

§ 3.

Od podatku wolne są:

- szczenięta, liczące mniej niż 8 tygodni,
- jeden pies łańcuchowy do pilnowania gospodarstwa,
- psy, będące w posiadaniu władz państwowych i samorządowych,
- psy, będące w posiadaniu osób, czasowo przeby-

wających w obrębie gminy, nie dłużej niż 4 tygodnie, lub też przebywających czasowo w gminie dłużej, niż 4 tygodnie, ale zamieszkałych stale w obrębie innego związku komunalnego, w którym podatek od psów jest wprowadzony,

- psy, stanowiące przedmiot handlu w przedsiębiorstwie, zajmującym się sprzedażą psów,
- psy, należące do przedstawicieli państw obcych.

§ 4.

Podatek wynosi rocznie:

- za każdego pierwszego psa, podlegającego opodatkowaniu — Zł. 10.
- za każdego drugiego psa, podlegającego opodatkowaniu — Zł. 20.
- za każdego następnego psa, podlegającego opodatkowaniu — Zł. 30.

§ 5.

Podatek płatny jest jednorazowo za cały rok w dniu 15 kwietnia każdorocznie, przyczem Wydziałowi Powiatowemu przysługuje prawo wyznaczenia późniejszego terminu płatności.

Wymiar podatku uskutecznia Wydział Powiatowy na podstawie zebranych przez urzędy gminne danych o liczbie psów, podlegających opodatkowaniu, którą posiadacze tych zwierząt obowiązani są zakomunikować urzędowi gminnym.

§ 6.

Celem kontroli podatku może Wydział Powiatowy bezpośrednio, lub za pośrednictwem urzędów gminnych, żądać od właścicieli nieruchomości przedłożenia wykazu osób, posiadających psy, podlegające opodatkowaniu.

§ 7.

Wydziałowi Powiatowemu przysługuje prawo w wypadkach czynienia ulg, względnie zupełnego zwolnienia przedmiotów od opodatkowania.

§ 8.

Zawiadomienie o wymiarze podatku następuje przez wyłożenie w lokalach urzędów gminnych listy płatników ze wskazaniem liczby przedmiotów opodatkowania i przypadających kwot podatkowych oraz przez publiczne obwieszczenie o wyłożeniu z oznaczeniem w nim terminu płatności podatku i środków prawnych.

§ 9.

Odwołania podlegają przepisom art. 48 ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. Ust. R. P. Nr. 94, poz. 747).

§ 10.

Nieuiszczony w terminie podatek ściągnięty będzie w drodze przymusowej z doliczeniem kosztów egzekucyjnych, odsetek i kar za zwłokę według postanowień, za-

wartych w ustawie z dn. 31 lipca 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 73, poz. 721), zmienionej częściowo rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dnia 17.V.1927 r. (Dz. Ust. Nr. 46, poz. 401).

§ 11.

Wykroczenia przeciwko przepisom o wymiarze i poborze podatku podlegają karze do wysokości 345,9 zł., o ile będą mieć zastosowanie art. 62—66 Ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. Ust. R. P. Nr. 94, poz. 747).

§ 12.

Upoważnia się Wydział Powiatowy do wydania przepisów wykonawczych do niniejszego statutu.

§ 13.

Statut niniejszy nabywa mocy obowiązującej od dnia 1 kwietnia 1929 r. po ogłoszeniu przez Wydział Powiatowy w czasopiśmie „Samorząd”.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta *W. Gajewski*.
Warszawa, dnia 6.VII 1929 r.

OBWIESZCZENIE

Wydział Powiatowy Sejmiku powiatu Warszawskiego podaje do publicznej wiadomości, że uchwałą tegoż Sejmiku z dnia 9. III. 1929 r., zatwierdzoną przez Min. Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Min. Skarbu, o czym powiadomiony został Wydział Powiatowy reskryptem p. Wojewody z dnia 27. VI. 1929 r. L.SF. II-Ia-3, została przedłużona na rok gospodarczy 1929/30 moc obowiązująca statutu o komunalnym podatku inwestycyjnym na pokrycie wydatków, związanych z wykończeniem Sanatorium W.P.Z.K. w Otwocku.

Według pomienionego statutu podatek inwestycyjny w roku gospodarczym 1929/30 zostanie pobra-

ny w łącznej sumie Zł. 125.000.— w formie dodatków do podatków komunalnych, zarówno samoistnych, jak i dodatków do podatków państwowych i obciąża płatników następujących podatków komunalnych:

1) Podatku od gruntów w wysokości 50% kwoty, przypadającej na rzecz Warszawskiego Powiatowego Związku Komunalnego bez podwyżki, przewidzianej w ustępie drugim art. 14 Ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 65 poz. 505) i bez 10% dodatku na rzecz samorządu wojewódzkiego;

2) podatku od przemysłu i handlu w wysokości 50% kwoty, przypadającej na rzecz Warszawskiego Powiatowego Związku Komunalnego tytułem 30% dodatku komunalnego do ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych;

3) podatku od przedmiotów zbytku w wysokości 50% kwoty, przypadającej na rzecz Warszawskiego Powiatowego Związku Komunalnego;

4) opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych w wysokości 50% kwoty, przypadającej na rzecz W. P. Z. K. od patentów na wyrób i sprzedaż trunków.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta

(—) *W. Gajewski*.

Warszawa, dn. 8 lipca 29 r.

OGŁOSZENIE.

Magistrat wydzielonego m. Kowla podaje do wiadomości, że z dniem 1 sierpnia 1929 r. wakuje w Kowlu stanowisko burmistrza.

Oferty składać należy do dnia 20 lipca 1929 r. do Magistratu m. Kowla.

Kandydaci winni wykazać się praktyką samorządową, oraz dowodem posiadania obywatelstwa polskiego.

Uposażenie przewiduje się pg. VI. ewent. V. gr. up. z 30% dodatkiem reprezentacyjnym. Kadencja Rady Miejskiej upływa z dn. 1 grudnia 1930 r.

Do ofert należy dołączyć dokumenty oraz dokładne curriculum vitae. W ofercie należy powołać się na referencje conajmniej 3 wiarygodnych osób.

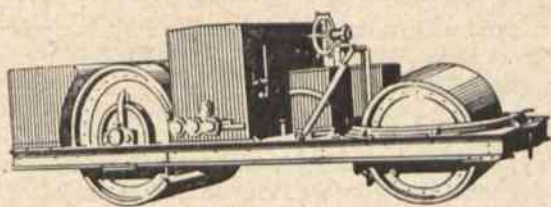
Burmistrz m. Kowla
(—) *Drojanowski*.

ZAKŁADY DMOWSKI i JAWORSKI INSTALACYJNE WARSZAWA, PŁOCKA 20, TEL. 282-48

Dział Instalacyjny: Kanalizacja, wodociągi, ogrzewania centralne, pralnie mechaniczne, kuchnie parowe i gazowe, suszarnie, urządzenia oczyszczania ścieków, drenaż.

KONSERWACJE.

Projekty i kosztorysy na żądanie.

WALCE DROGOWE MOTOROWE
WSZELKIE MASZYNY DROGOWE

NILS BARREN Sp. z o. o.

Warszawa, Kopernika 13, tel. 52-05.

Widok 22

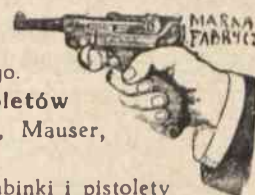
naprzeciwko Dworca Głównego.

Otrzymano dużą partję **pistoletów**
Savage, Webley, Colt, Lignose, Mauser,
Browning ceny od 42 zł.

Urządzamy strzelnice, karabinki i pistolety
tarczowe kal. 22 lub strzelające ścieśnionym powietrzem od 35 zł.

Dla młodzieży karabinki, pistolety i straszaki bez pozwoleń.
Przybory do rybołówstwa, szermierki, tenisa, footballu etc.
Raty dla urzędników za poręczeniem. Rabat dla członków 5, 10 i 15 proc.
Wysyłamy za zaliczeniem pocztą. Cennik wkrótce wyjdzie z druku.

SKŁAD BRONI F. FALKOWSKI w Warszawie
i AMUNICJI **Widok 22/855**
Telefon 504-93.

Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny

organ wydziału prawno-ekonomicznego Uniwersytetu Poznańskiego, poświęcony **naucze i życiu prawnemu i gospodarczemu Rzeczypospolitej Polskiej** — wychodzi regularnie od 1921 roku.

pod redakcją Prof. Dr. Peretiatkowicza:

Czasopismo to zawiera w każdym zeszycie (przeszło 400 stron) oprócz działu **artykułów** z dziedziny prawa i bieżących zagadnień gospodarczych, bogaty dział **bibliografii i sprawozdań** krytycznych z literatury prawniczej i ekonomicznej polskiej, francuskiej, angielskiej i niemieckiej; zamieszcza regularnie **przegląd prawodawstwa** w Polsce, daje stale **przegląd orzecznictwa** Sądu Najwyższego i Najwyższego Trybunału Administracyjnego dla wszystkich ziem polskich; wreszcie w stałym dziale kroniki ekonomicznej daje **przegląd rozwoju** poszczególnych gałęzi gospodarstwa narodowego na całym obszarze Rzeczypospolitej (rolnictwo, przemysł i górnictwo, handel i komunikacje, stosunki robotnicze, stosunki kredytowe, walutowe i bankowe, spółdzielczość, gospodarka komunalna, ubezpieczenia).

PREMIJA DLA ABONENTÓW.

Wszyscy abonenci otrzymują bezpłatnie album najwybitniejszych współczesnych prawników i ekonomistów polskich. Nadto mogą nabywać pracę Prof. Peretiatkowicza „Współczesna Encyklopedia polityczna” (pojęcia, państwa, import, eksport, partje, prasa, publicyści i politycy współcześni) po cenie zmniejszonej 4,50 zł. za egz. Pieniądze należy nadsyłać **wprost do Redakcji** (Poznań, Zamek P. K. O. 201.346), która wyśle zamówioną książkę bez doliczania kosztów pocztowych.

Prenumerata tylko roczna wynosi 25 zł. we wszystkich księgarniach.

Abonenci, którzy prenumerują pismo wprost w Administracji, Poznań, Księgarnia św. Wojciecha, P. K. O. 200.032 mogą opłacać prenumeratę w 2-ach ratach (po 12.50 zł.): pierwszą przy zamówieniu pisma, drugą przed 1 czerwca danego roku.

Prenumeratę zniżkową (dla pp. sędziów, urzędników państwowych i samorządowych, pobierających stałe pobory oraz studentów) w wysokości 15 zł., płatnych ewentl. w 2-ach ratach po 7.50 przesyłać należy **wprost do Redakcji**, Poznań, Zamek, P. K. O. 201.346.

Ogłoszenie.

Urząd gminy Wielick, powiatu Kowelskiego ogłasza przetarg na budowę ustępu muranego, szopy, ogrodzenia i studni przy nowo-wybudowanej szkole powszechnej w kol. Gaj, gminy Wielick.

Przetarg odbędzie się w dniu 20-go lipca 1929 r. o godzinie 12 w biurze Inspektoratu Szkolnego w Kowlu przy ul. ks. Poniatowskiego.

Do przetargu zaprasza się firmy lub osoby, które już wykonywały większe roboty budowlane i wykazać się mogą dostatecznym doświadczeniem budowlanym.

Oferty winne być składane na ręce p. Inspektora Szkolnego w Kowlu w kopertach zabezpieczonych pieczęcią firmy z napisem „Oferta na budowę ustępu, szopy, ogrodzenia i studni przy szkole w Gaju”, w terminie do dnia 20-go lipca 1929 r. do godziny 12. W tymże terminie odbędzie się w biurze Inspektora szkolnego w Kowlu otwarcie ofert w obecności oferentów.

Przy ofercie dołączony być musi kwit na złożone wadium w gotowości względnie w państwowych papierach wartościowych na sumę nie mniejszą jak 5% od sumy ofertowej. Oferty bez wadium rozpatrywane nie będą.

Urząd gminy Wielick zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu bez podania powodów dopuszczenia do przetargu ustnego, oraz prawo wyboru oferenta bez względu na sumę.

Plan i kosztorys jest do przejrzania w biurze Inspekt. Szkolnego w Kowlu.

Wójt gminy Wielick:

(—) B. Badowski.

Pisarz gminy:

(—) M. Żuk.

Dawniej
Inżynierowie **A. Ponikowski i E. Ostrowski**

Obecnie
STOŁECZNE TOWARZYSTWO BUDOWLANE I MELJORACYJNE Sp. Akc.

Warszawa, Krakowskie-Przedmieście 7. Tel. 116-02 i 67-06.

DRENOWANIE.

STAWY RYBNE.

OSUSZANIE.

SIŁY WODNE.

DROGI.

KREDYT MELJORACYJNY.

Wydział powiatowy w Biłgoraju

ogłasza

KONKURS

Na obsadzenie stanowiska nauczyciela w szkole rzemieślniczej w Biłgoraju dla wykładów języka polskiego, historii, rysunków, technologii.

Uposażenie identyczne jak w szkołach państwowych. Wymagane kwalifikacje: obywatelstwo polskie, wykształcenie wyższe, unormowany stosunek do wojska, świadectwo z poprzedniej służby, referencje, curriculum vitae.

Posada do objęcia od 1. IX. 1929 r.

Termin na składanie podań do 15. VIII. 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Starosta Powiatowy:

(—) *T. Szałowski.*

Wydział powiatowy w Biłgoraju

ogłasza

KONKURS

Na obsadzenie 3-ch stanowisk pisarzy (sekretarzy) gminnych w gminach na powiecie Biłgorajskim.

Wymagane kwalifikacje: najrniej 6 klas gimnazjalnych, studjum administracji komunalnej oraz praktyka w pracy samorządowej, obywatelstwo polskie, unormowany stosunek do wojska. Ponadto wymaganem jest curriculum vitae oraz referencje osób znanych.

Termin na składanie ofert do 15. VIII. 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Starosta Powiatowy:

(—) *T. Szałowski.*

Wydział powiatowy w Biłgoraju

ogłasza

KONKURS

Na obsadzenie stanowisk instruktora krawiectwa i zastępcę instruktora stolarstwa przy szkole rzemieślniczej w Biłgoraju.

Uposażenie identyczne jak w szkołach Państwowych. Wymagane kwalifikacje: obywatelstwo polskie, wykształcenie zawodowe, uprawniające do objęcia stanowiska, zaświadczenie o odbytej służbie wojskowej, curriculum vitae oraz powołanie się na referencję osób znanych.

Termin na składanie ofert do 1. VIII. 1929 r.

Stanowisko do objęcia od 1. IX. 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Starosta Powiatowy:

(—) *T. Szałowski*

Sekretarz:

Wydział powiatowy w Biłgoraju

ogłasza

KONKURS

Na obsadzenie 2-ch stanowisk lekarzy weterynaryjnych samorządowych z siedzibą w Tarnogrodzie i Frampolu.

Uposażenie według VII gr. płac pracowników — inne warunki stosownie do umowy.

Wymagane kwalifikacje: obywatelstwo polskie, wykształcenie wyższe zawodowe, świadectwo z poprzedniej służby, curriculum vitae, zaświadczenie o stosunku do służby wojskowej.

Pierwszeństwo mają kandydaci o dłuższej praktyce zawodowej z zakresu lecznictwa zwierząt.

Stanowisko do objęcia zaraz.

Termin składania ofert do d. 1. IX. 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

Starosta Powiatowy:

(—) *T. Szałowski.*

Ford

PRZEDSTAWICIELSTWO

AUTO-TRAKTOR

WARSZAWA, PL. PIŁSUDSKIEGO.

BEZ ZALICZKI

POWSZECHNE TOWARZYSTWO ZAOPATRYWANIA Sp. z o. o.

Warszawa, ul. Koszykowa 33 (w podwórzu) Telefon 439-78.

Poleca dla Spółdzielni i Kooperatyw Urzędniczych i Samorządowych po cenach hurtowych:**Obuwie**, bieliznę, płaszcze, materiały, galanterję.**Hurtowy** skład wódek, win, likierów, miodów.**Dostarcza** artykuły żywnościowe i kolonjalne, smalec amerykański, słoninę, herbatę, kawę i t. d.**Zbiorowe i pojedyncze** dostawy artykułów dla pp. Urzędników.

CENY NISKIE.

Cenniki wysyłamy na żądanie.

DOGODNE WARUNKI.

POMPY do WODY
do studni kopanych i artezyjskich
Pompy dla fabryk transmisyjne i parowe
SIKAWKI WĘŻE KASKI
oraz pompy i beczki asenizacyjne poleca
STANISŁAW TRĘBICKI
Warszawa — Kopernika 33 — Tel. 10-30.

WALCE DROGOWE PAROWE i MOTOROWE

WOZY MIESZKALNE, BECZKOWOZY, ZRYWACZE

Samochody — polewaczki

„ sikawki
„ pożarnicze
„ ciężarowe
„ autobusy
„ osobowe

PRAGA

POLECA

Reprezentacja Fabryki Maszyn

CESKOMORAVSKA KOLBEN DAREN W PRADZE

Inżynier **STANISŁAW NAWAKOWSKI**

Sp. z ogr. odpow.

WARSZAWA, UL. KREDYTOWA 4, TEL. 291-34.

DOGODNE WARUNKI PŁATNOŚCI.

CIEPŁE MIESZKANIE USUNIĘCIE WILGOCI**50% oszczędności opału**osiąga się po obsadzeniu **MULTIPLIKATORA OGRZEWANIA** w piecu patent.

Patent. DRZWICZKI HERMETYCZNE REGENERACYJNE podgrzewające powietrze, podwyższają temperaturę spalin o 50°, nie wysuwają się z obsady w kablach.

Patent. NASADY DYSZOWE „AERO” stałe, ciche, silnie wzбудzają ciąg niż obrotowe na niższych kominach od sąsiednich budowli.

Patent. PIECE ŻELAZNE płaszczowe do powolnego palenia.

Patent. PIECE DO SPALANIA SMIECI.

Patent. APARATY DEZYNFEKCYJNE stałe przenośne i przewoźne.

Dr. n.ż. W. P. Kłobukowski i S-ka z o. o.

Maszyny i urządzenia ogrzewnicze, sanitarne i do przetworów owocowych

Tel. 15-04.

Warszawa

Wspólna 71.

KRAJOWE TOWARZYSTWO MELJORACYJNE Sp. Akc. ZARZĄD i CENTRALNE BIURO TECHNICZNE:

Warszawa, ul. Kopernika 30. Tel. centr. 58-04, 158-39, 158-01; dyr. 58-07, 506-36.

Skrót teleg. Warszawa — Meljoracje.

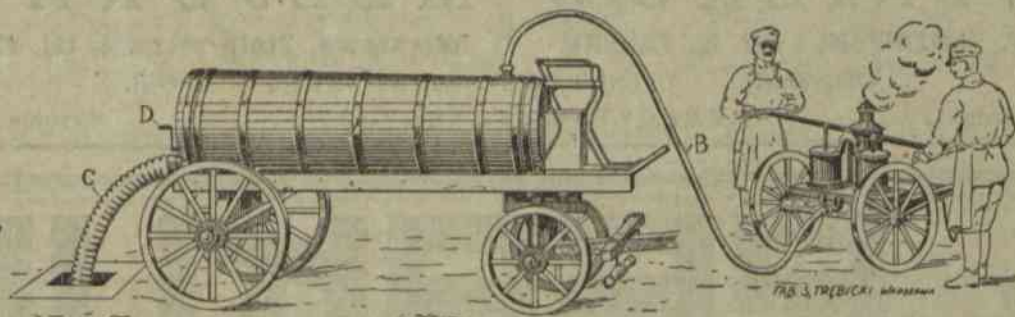
O d d z i a ł y: Toruń, Kalisz, Włocławek, Łęczyca, Łuck, Radom, Częstochowa, Wilno, Piotrków, Płock, Brześć n/B.

Instytucja o charakterze społecznym, powstała w 1905 r., współpracująca nad szerzeniem meljoracji z instytucjami państwowymi, samorządowymi i organizacjami rolniczymi — ukwalifikowana przez Ministerstwo Rolnictwa.

Ekspertyzy, projekty generalne dla wydziałów powiatowych i spółek wodnych, projekty szczegółowe oraz nadzór techniczny i kontrola nad wykonaniem wszelkich przedsięwzięć meljoracyjnych.

Meljoracje rolne (osuszanie, nawadnianie, zraszanie), meljoracje podstawowe (regulacja rzek, kanały), budowa stawów, zakłady wodne, technika sanitarna, budowa dróg, budowle wiejskie oraz pomiary dla celów parcelacji, scalania i t. p.

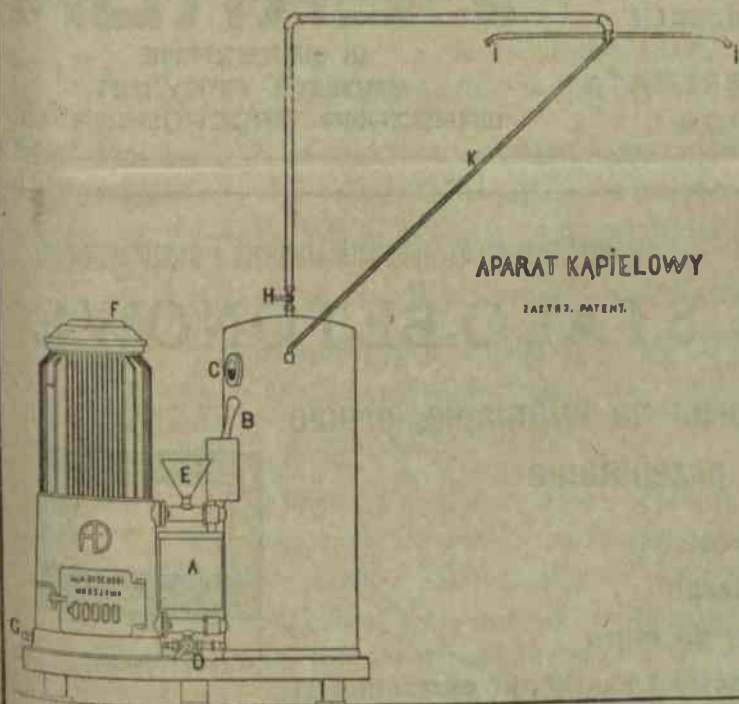
Kredyty długoterminowe i krótkoterminowe na sporządzanie projektów i wykonanie robót — w szerokich rozmiarach.

NIEWIELKIM KOSZTEM MOŻNA PODNIEŚĆ STAN
SANITARNY MIASTECZEK I WSI PRZEZ UZYSKANIE:

OBFITEJ ILOŚCI WODY do picia i potrzeb gospodarczych,
oraz zorganizowanie

USUWANIA NIECZYSTOŚCI sposobami higienicznymi.

STUDNIE ARTEZYJSKIE

POCZYNAJĄC OD . . . ZŁ. 3.500,—
PRZY GŁĘBOKOŚCI C-A 40 M i WYDAJ-
NOŚCI 6 — 8000 LITRÓW NA GODZINĘ.

TABORY ASENIZACYJNE

KOMPLET (BECZKOWÓZ, pompa z węzami)	
NA 3000 MIESZKAŃCÓW	ZŁ. 3.295,—
„ 5000	„ 4.780,—
„ 10000	„ 6.340,—

NATRYSKI KĄPIELOWE

WRAZ Z PIECAMI OGRZEWAJĄCYMI LO-
KAL. NIEZBĘDNE DLA SZKÓŁ, SIEROCIŃ-
CÓW, ARESZTÓW i t. p. OBSŁUGUJĄCE
CIEPLĄ WODĄ 20 OSÓB NA GODZINĘ.
KOMPLET ZŁ. 900,—

UMOŻLIWIAMY NABYCIE DAJĄC DOGODNE WARUNKI SPŁAT.

ZRZESZENIE SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH

W WARSZAWIE, ULICA DOBRA № 28.

czas. 13458/1128

SPÓŁKA INŻYNIERÓW MELJORACJI

Inż. T. SŁUŻEWSKI I Inż. K. TAŃSKI

Warszawa, Złota 21 m. 4, tel. 204-73.

OSUSZANIE.

DRENOWANIE.

STAWY RYBNE.

DROGI.

Dogodne warunki.

KREDYT MELJORACYJNY

Szybkie wykonanie.

"PERKUN"

MOTORY SPALINOWE

TYPU SEMI DIESEL, DWUTAKTOWE,

NA OLEJ GAZOWY ROPE LUB NAFTĘ.

MOTORY PIONOWE od 3 1/2 — 25 KM

MOTORY POZIOME od 20 — 60 KM

MOTORY PRZENOŚNE 3 1/2 KM, 6 KM,

10 KM I NA WÓZKACH

KOMPLETNE AGREGATY

OŚWIETLENIOWE

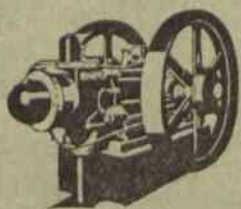
TOWARZYSTWO
FABRYKI MOTORÓW

"PERKUN"

W WARSZAWIE

SAÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA GROCHOWSKA 4B

Firma istnieje 36 lat.

16 złotych medali na wystawach krajowych i wszechświatowych.

KASY PANCERNE STALO-BETONOWE

Absolutnie odporne na włamanie, prucie
i przepalanie

Drzwi skarbcowe

Szafy żelazne

Kasety do muru

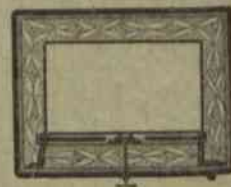
Kasetki i skarbonki oszczędności

POLECA

S. ZWIERZCHOWSKI i S-ka

w Warszawie,

Fabr.: Strzelecka 30/32. — Skład fabryczny: Warecka 9,
tel. 122-97, 121-57 i 531-83.

Przekrój kasy.

